Ազգ
Azg
armenian daily
20 ՄԱՐՏ 1996 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 52 (1058)

ԱՊՀ գագաթաժողո՞վ ԽՍՀՄ-ի վերականգնման հարցը քննարկելու համար

ՄՈՍԿՎԱ, 19 ՄԱՐՏ, ՆՏ-AFP։ Երեքշաբթի օրը Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն կոչ է արել գումարել ԱՊՀ գագաթաժողով, որտեղ քննարկեն Ռուսաստանի Պետական Դումայի որոշումը խորհրդային Միությունը վերականգնելու համար։ Կրեմլի ներկայացուցիչ Սերգեյ Մեդվեդեւը ասել է, որ Շեւարդնաձեն դիմել է նախագահ Բորիս Ելցինին, որը նախագահում է ԱՊՀ ղեկավարների խորհուրդը, գագաթաժողով գումարելու համար։ Ելցինը ասել է, որ ինքը համաձայն է այդպիսի գագաթաժողով անցկացնել, սակայն ընդգծել է, որ ԱՊՀ 12 երկրներից 10 այլ երկրների ղեկավարներ նույնպես պետք է համաձայնեն այն անցկացնելու համար։ Ելցինը ասել է, որ մի այլ գագաթաժողով կարելի է անցկացնել Հյուսիսային Օսիայի մայրաքաղաք Վլադիկավկազում, որտեղ քննարկեն Կովկասի խնդիրները։ «Մենք չգիտենք, արդյո՞ք հանդիպենք միայն Ռուսաստանի Հյուսիսային Կովկասի հանրապետությունների ղեկավարների հետ։ Շեւարդնաձեն համոզեց ինձ հանդիպել Մեծ Կովկասի հետ, քանի որ ժողովուրդները, ընդհանուր առմամբ, բոլորի վրա ազդեցություն ունեն», ասել է Ելցինը Վրաստանի ղեկավարի հետ բանակցություններից հետո։ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ լրատվական գործակալության հաղորդման համաձայն Ելցինն ասել է, որ կկապվի Հյուսիսային Կովկասի ղեկավարների հետ, որոնք կկազմակերպեն գագաթաժողովը, իսկ Շեւարդնաձեն կկապվի Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Վազգեն Սարգսյան. «Մեր բանակը բանվորագյուղացիական է, եւ այն ինտելեկտով լրացնելու կարիք կա»

ԱԺ պատգամավորները «կողմ» քննարկեցին զինապարտության տարիքի բարձրացմանը

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԱԺ-ի մարտի 19-ի նիստում շարունակվեց քննարկվել Զինապարտության մասին ՀՀ օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին ՀՀ օրենքի նախագիծը, որի հեղինակը ԱԺ պաշտպանության ազգային անվտանգության եւ ներքին գործերի հանձնաժողովն էր։

Զինապարտության մասին ՀՀ օրենքը ընդունվել է դեռեւս 1991 թ.։ Հանձնաժողովն այն կարծիքին էր, որ բոլորովին նոր օրենքի ընդունման անհրաժեշտությունն է առկա։ Առաջարկվող փոփոխությունների ընդունման հրատապությունը բացատրվեց 15 օր հետո սկսվող զորակոչով։

Առաջարկվող փոփոխությունները տարբեր էին. դրանք վերաբերում էին ժամկետային զինվորական ծառայությանը, ՀՀ զինված ուժերի ապաքաղաքականացմանը, զորակոչային տարիքի փոփոխմանը, նոր տարածքային կառավարման մեջ զորակոչային հանձնաժողովների կազմմանը եւ այլն։ Օրենքում ամրագրված են բազմաթիվ փոփոխություններ։ Մասնավորապես, սահմանված է, որ «պայմանագրային զինվորական ծառայություն է համարվում ՀՀ զինված ուժերում կամավոր հիմունքներով զինծառայության անցնող շարքային, ենթասպայական, սպայական կազմի եւ կանանց զինծառայությունը»։

Մեկ այլ փոփոխությամբ նշվում է, որ «ՀՀ զինված ուժերում հասարակական կազմակերպությունների, միավորումների եւ կուսակցությունների ստեղծումը ու դրանց կանոնադրական գործունեությունն արգելվում է։ Տես # էջ 2

ԼՂՀ խորհրդարանը վերանվանվեց Ազգային ժողով

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 19 ՄԱՐՏ, ԱՐՑԱԽՊՐԵՍ։ Այսուհետեւ ԼՂՀ խորհրդարանը կանվանվի Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Ազգային ժողով։ Այդպիսի որոշում ընդունվեց ԼՂՀ խորհրդարանի այսօր տեղի ունեցած արտահերթ նիստում։ Հանրապետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը Ազգային ժողով անվանելու հարցը նրա նորընտիր նախագահ Արթուր Թովմասյանի առաջարկությամբ պատգամավորների քննարկմանն էր ներկայացվել ԼՂՀ խորհրդարանի համակարգող խորհրդի կողմից։

Վլադիմիր Կազիմիրովի մեքենան վթարի ենթարկվեց Սիսիանի մոտակայքում

ԵՐԵՒԱՆ, 19 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՓԱՍՏ։ Ինչպես հայտնի է, մարտի 18-ին կրկին Ստեփանակերտ էր ժամանել ՌԴ նախագահի հատուկ հանձնարարություններով դեսպան, ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ Վլադիմիր Կազիմիրովը։ Բանակցությունների ավարտից հետո, Երեւան վերադառնալիս պրն Կազիմիրովի ավտոմեքենան հայտնվել է ձնամրրիկի մեջ եւ Սիսիանի մոտակայքում ընկել է ճանապարհի ձորակը։ Վլադիմիր Կազիմիրովն ու նրան ուղեկցողները բարեբախտաբար չեն տուժել։ Այդուհանդերձ նրանք ստիպված են եղել գիշերել ճանապարհի այդ հատվածում, քանզի ձնաբուքն ու մառախուղը փակել էին ավտոճանապարհը։ Վ. Կազիմիրովը մարտի 19-ի կեսօրից հետո ապահով հասավ Երեւան։

ԱՅՑ

Ռուսաստանի կովկասյան սահմանապահների նոր հրամանատարը Երեւանում

ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԼՈՅԱՆ,
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից
«Ազգի» համար

Երեկ Երեւան ժամանեց Ռուսաստանի Դաշնության սահմանապահ ծառայության Կովկասյան հատուկ կարմրադրոշ օկրուգի հրամանատար գեներալ-լեյտենանտ Վլադիմիր Ռուզլյակը։ Սա օկրուգի ղեկավարի առաջին այցն է Հայաստան այդ պաշտոնը մի քանի ամիս առաջ ստանձնելուց ի վեր։ Նա ծնվել է 1947 թ. Պենզայի մարզում։ Զինվորական ծառայությունը սկսել է 30 տարի առաջ, որպես [illegible]։ Ավարտել է Ուլյանովսկի բարձրագույն զինվորական հրամանատարական ուսումնարանը, զրահատանկային զորքերի ակադեմիան, ԽՍՀՄ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի ռազմական ակադեմիան։ Անցել է ծառայության բոլոր աստիճանները դասակի հրամանատարից հասնելով մինչեւ բանակի շտաբի պետի պաշտոնը, եղել է այժմ հայտնի 201-րդ մոտոհրաձգային դիվիզիայի հրամանատար, ծառայել Աֆղանստանում։ Պարգեւատրված է Կարմիր դրոշի 2 եւ Կարմիր աստղի շքանշաններով։ Մինչեւ կովկասյան հատուկ սահմանապահ օկրուգի հրամանատար նշանակվելը եղել է ՌԴ սահմանապահ ֆեդերալ ծառայության փոխտնօրեն։

Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանում գեներալ Վ. Ռուզլյակին դիմավորեցին նրա տեղակալ ՌԴ սահմանապահ զորքերի «Հայաստան» զորախմբի հրամանատար գեներալ-մայոր Միխայիլ Հովհաննիսյանը, Հայաստանի ազգային անվտանգության նախարարության սահմանապահ զորքերի հրամանատար գեներալ-մայոր Լեւոն Ստեփանյանը, ՀՀ-ում ՌԴ զինված ուժերի մարտական ղեկավարման խմբի պետ գեներալ-մայոր Ալեքսեյ Տրեպյակովը եւ ՀՀ-ում ՌԴ ռազմական կցորդ օդուժի գնդապետ Յուրի Իվանովը։

Մենք մի քանի հարցով դիմեցինք գեներալ Վլադիմիր Ռուզլյակին։ Տես # էջ 2

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայ-թուրքմենական բանակցություններ Երեւանում

Հայաստանն այլեւս ընթացիկ արտաքին պարտք չունի

Օջախներում գազ կհայտնվի, երբ փող ունենանք

ԿԱՐԻՆԵ ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ

Հայ-թուրքմենական բարձր մակարդակի երեւանյան հանդիպման ընթացքում ամենակարեւոր արդյունքը կարելի է համարել Հայաստանի թուրքմենական գազի դիմաց ունեցած պարտքի վարկի վերածելու մասին երեկ ստորագրված համաձայնագիրը։ Այն վերաբերում է 1994 եւ 1995 թթ. ընթացքում մատակարարված գազին, եւ ինչպես տեղեկացանք համաձայնագիրը ստորագրած ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանից, Հայաստանի պարտքը կազմում էր 34 միլիոն դոլար։ Փաստորեն, նախարարի ասելով, այդ գումարը տրվում է 1996-ից 2001 թվականները հավասարաչափ մասերով մարման պայմանով։ «Բոլոր միջազգային ասպարեզներին մենք կարող ենք ասել, որ արտաքին պարտքերի հետ կապված հարցը Հայաստանում գրեթե լուծված է եւ ընթացիկ պարտքեր, չվճարումներ չկան», ասաց Լեւոն Բարխուդարյանը։ Այս համաձայնագիրը կարեւորեցին նաեւ երկու երկրների նախագահները Սափարմուրադ Նիյազովը եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, այն բանից հետո, երբ ստորագրեցին համատեղ հայտարարություն կապված 1991 թ. Բելովեժյան համաձայնագիրը չեղյալ հայտարարելու ՌԴ Պետդումայի որոշման հետ։ Համատեղ հայտարարությամբ, Թուրքմենստանի եւ Հայաստանի նախագահները այն գնահատում են որպես ԱՊՀ մասնակից պետությունների ինքնիշխանության դեմ ուղղված գործողություն։ Այնուհետեւ, Դումայի որոշումը դիտելով որպես գաղափարախոսական ռեւանշի բացահայտ փորձ, Թուրքմենստանի եւ Հայաստանի նախագահները հայտարարում են, որ կհետեւեն անկախության ընտրած կուրսին ելնելով ՄԱԿ-ի կանոնադրությունից եւ հանրաճանաչ միջազգային նորմերից, հավատարիմ լինելով իրենց պետությունների պատասխանատվությունը մասնակցելու համագործակցությանն ԱՊՀ-ի շրջանակներում խաղաղասիրության ու փոխադարձ հարգանքի հիման վրա, եւ պաշտպանում են Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի դիրքորոշումը այդ հարցում։ Տես # էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սոսկալի հրդեհ Մանիլայում

ՄԱՆԻԼԱ, 19 ՄԱՐՏ, BBC։ Ֆիլիպիններում, Մանիլայի արվարձանում գտնվող լեփ-լեցուն դիսկոտեկում տեղի ունեցած հրդեհի հետեւանքով մոտ 150 երիտասարդ է զոհվել։ Փրկվածներից շատերը լուրջ այրվածքներ են ստացել։ Զոհվածների մեծ մասը ուսանողներ են, որոնք ուսումնական տարվա ավարտն էին տոնում։ Հրդեհը կեսգիշերից քիչ անց է սկսվել ու ահավոր խուճապ է առաջացրել։ Դահլիճի միակ ելքի մոտ հրմշտոց է սկսվել, որի հետեւանքով մի քանի մարդ է կոխկռտվելով սպանվել։ Առաստաղի մի մասը հանկարծակի թռնկվել ու փլվել է ճզմելով նրանց, ովքեր փորձում էին փրկվել։ Հրդեհի պատճառը դեռ չի պարզվել։

Գերմանիան արտաքսելու է քուրդ ցուցարարների պետերին

ԲՈՆՆ, 19 ՄԱՐՏ, WSJ։ Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության կանցլեր Հելմուտ Քոլը կոչ արեց խիստ միջոցառումներ գործադրել տեղի քուրդ ցուցարարների ղեկավարների հանդեպ եւ երկրից արտաքսել բոլոր նրանց, ովքեր կազմակերպել էին կիրակի օրը երկրի տարբեր քաղաքներում տեղի ունեցած հակաթուրքական վայրագ ցույցերը, որոնց ընթացքում բախումներ էին տեղի ունեցել ոստիկանության հետ։ Գերմանական խորհրդարանում արդեն համաձայնություն է ստեղծվել բանտարկության դատապարտված օտարերկրացիներին երկրից արտաքսելու մասին օրենքը խստացնելու ուղղությամբ։

Թալբոթը վերահաստատեց ԱՄՆ-ի աջակցությունը Թուրքիային

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 19 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Համաձայն «Մարմարա» թերթի հաղորդման, ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի տեղակալ Սթրոբ Թալբոթը անդրկովկասյան երկրներ կատարած իր այցելություններից հետո ժամանել է Անկարա։ Թուրքական մամուլի վկայությունների համաձայն, Թալբոթը կրկին շեշտել է, որ ԱՄՆ-ը Թուրքիային է պաշտպանում բոլոր խնդիրներում «Եվրոպական միության անդամակցությունից մինչեւ Կասպից ծովի նավթը Ջեյհան հասցնելու ծրագիրը»։ Ամերիկացի դիվանագետն Անկարա է ժամանել մասնագիտա-խորհրդակցական դաշնային բանակի արդիականացմանը նվիրված համագումարին ներկա գտնվելու համար։ Թալբոթը տեսակցել է Դեմիրելի, Յըլմազի եւ արտգործնախարար Էմրե Գյոնենսայի հետ։ Թալբոթը լրագրողներին հայտարարեց, որ ծայր աստիճան գոհ է երկու երկրների փոխհարաբերություններից։ Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղյան հիմնահարցին «Կարծիքներ փոխանակեցինք Մոսկվայում, Երեւանում եւ Բաքվում իմ ունեցած շփումների լույսի տակ», ասել է Թալբոթը։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սերբերն ամբողջովին հեռացան Սարաեւոյից

ՍԱՐԱԵՎՈ, 19 ՄԱՐՏ, WSJ, RFI։ Սերբերն այսօր հեռացան Բոսնիայի մայրաքաղաքի իրենց վերջին թաղամասից, որ 4 տարվա պատերազմի ընթացքում ավերվել էր գրեթե ամբողջովին։ Դեյտոնի համաձայնության շրջանակներում, նրանք իրենց հետ տարան նաեւ ծանր զենքերը։ Այսպիսով, Սարաեւոյում իրականացավ «էթնիկական մաքրագործումը», եւ այն գրեթե ամբողջովին մնաց մահմեդական բոսնիացիներին։ Մյուս կողմից, Մ. Նահանգների պետքարտուղար Քրիստոֆերը Ժնեւում հանդիպում ունեցավ Սերբիայի, Խորվաթիայի եւ Բոսնիայի ղեկավարների հետ, նրանց համաձայնեցնելու համար Դեյտոնյան պայմանագրի հետագա կենսագործման շուրջ։ Միլոշեւիչն ու Թուջմանը խոստացան ՄԱԿ-ի տրիբունալին հանձնել պատերազմական հանցագործությամբ մեղադրվող 3 կասկածյալների։

Մոսկվան հետեւակային նոր գումարտակներ է ուղարկում Չեչնիա

ՄՈՍԿՎԱ, 19 ՄԱՐՏ, ՆՏ-AFP։ Վկայակոչելով զինվորական աղբյուրները, Ինտերֆաքսը հաղորդել է, որ 6000 մարդուց բաղկացած ութ թարմ հետեւակային գումարտակներ ուղարկվում են այժմ արեւմտյան Չեչնիայում զորքերին փոխարինելու նպատակով։ Այդ տարածքում մեկ շաբաթից ավել է, ինչ ծանր մարտեր են ընթանում Դուդաեւի ուժերի եւ Ռուսաստանի դաշնային զորքերի միջեւ։

digitised by A.R.A.R.@

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայաստանն այլեւս ընթացիկ արտաքին պարտք չունի

Սկիզբը էջ 1

Թուրքմենստանի եւ Հայաստանի համապատասխան փոխվարչապետներն ու ֆինանսների եւ արդարադատության նախարարները ստորագրեցին եւս 3 համաձայնագիր. երկու երկրների կառավարությունների միջեւ ներդրումների խրախուսման եւ փոխադարձ պաշտպանության, արողջապահության բնագավառում համագործակցության եւ իրավական տեղեկատվության փոխանակման մասին:

Հայաստանի նախագահը, անդրադառնալով այցին, նշեց, որ այն զուրկ էր ցուցադրական մթնոլորտից եւ դա էլ հենց բնորոշում է Սափարմուրադ Նիյազովի հետ ջերմ հարաբերությունները:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հավաստեց, թե երկու երկրների համագործակցության իրավական հիմքը լայնացավ նաեւ ստորագրված փաստաթղթերով եւ կարեւորեց երկկողմ ու բազմակողմ հարաբերությունների զարգացումը ինչպես ԱՊՀ-ում, այնպես էլ շրջանում: Նախագահը նկատի ուներ Թուրքմենստան-Իրան-Հայաստան համագործակցությունը: Նա հույս հայտնեց, թե նման համագործակցությանը կմիանան նաեւ այլ երկրներ, քանզի այն ունի մեծ հեռանկար: Մյուս կողմից, Տեր-Պետրոսյանը երկկողմ հարաբերությունների զարգացումը համարեց ԱՊՀ ամրապնդման գործոն: Հայաստանի նախագահը պարզաբանող հակադրում համարեց Թուրքմենստան-Իրան-Հայաստան եւ Թուրքմենստան-Ռուսաստան-Հայաստան փոխհամագործակցությունը, նշելով, որ ե՛ւ Թուրքմենստանը, ե՛ւ Հայաստանը սերտ հարաբերություններ ունեն Ռուսաստանի հետ: Իր հերթին, նախագահ Նիյազովը նշեց, որ այժմ եռակողմ համաձայնագիր է նախապատրաստվում Ռուսաստանի, Իրանի եւ Թուրքմենստանի միջեւ եւ իրականացվելու է հյուսիս-հարավ մեծ ծրագիրը, ըստ որի Ռուսաստանը երկաթուղային մուտք կունենա Պարսից ծոց, ինչը չի հակասում Թուրքմենստան-Իրան-Հայաստան համագործակցությանը: Ավելին, Հայաստանի նախագահը հրավիրված է մասնակցելու մայիս ամսին բացվելիք թուրքմենա-իրանյան երկաթուղու բացմանը, որը էլ ավելի կնպաստի երկու երկրների մերձեցմանը:

Նախագահ Նիյազովը նշեց, որ այս տարի Թուրքմենստանը Հայաստան կառաքի անցած տարվանից 100 հազար խմ ավելի գազ՝ 1 միլիարդ 700 հազար խմ: «Երբ ավելի շատ գազ պետք լինի, մենք Ռուսաստանի հետ համատեղ կարող ենք բավարարել ձեր պահանջները», ասաց Թուրքմենբաշին: Նրա ասելով, վերջերս ստեղծվել է «Թուրքմենռոսգազ» համատեղ ընկերությունը, որը կպահովի գազամատակարարումը: Այն հարցին, թե Հայաստանի բնակիչները իրենց բնակարաններում ե՞րբ կստանան գազ, Հայաստանի նախագահը պատասխանեց՝ երբ կունենանք այնքան փող, որ վճարենք գազի դիմաց:

«Որքան փող, այնքան գազ», ասաց նախագահը եւ շարունակեց. «Երբ հարստանանք, բնակարաններում գազ կհայտնվի, եթե ոչ, կշարունակենք ապրել նույն ձեւով: Ամեն ինչ կախված է մեզանից», եզրափակեց նա:

Հայաստանի եւ Թուրքմենստանի նախագահների ջերմ հարաբերություններին եւս մի անգամ անդրադարձավ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, կատակով նշելով, որ ԱՊՀ նախագահներից պարոն Նիյազովը միակն է, որ ծխում է եւ նրանք հաճախ են ԱՊՀ գագաթաժողովներում փոխվստահաբար ծխել կիսել, իսկ Նիյազովի ասելով՝ իրենց «պահել է ծխարանը»:

Սկիզբը էջ 1

Զինված ուժերի զինծառայողների կուսակցական ոչ պատկանելությունը կասեցվում է զինծառայության ողջ ընթացքում»:

Ինչ վերաբերում է ռազմական ուսումնական հաստատություններ ընդունված քաղաքացիներին, ապա նրանց ուսման ընթացքը համարվում է ժամկետային զինծառայության՝ համապատասխան իրավասություններով, արտոնություններով եւ պարտականություններով: Տեղական զորակոչային հանձնաժողովների կազմը հաստատում է մարզպետը՝ համապատասխան զինկոմի ներկայացմամբ: Հանձնաժողովի նախագահ է համարվում զինկոմը: Տարածքային (մարզային) զորակոչային հանձնաժողովների կազմը

նը»: Պրն Սարգսյանն այնուհետեւ առաջարկեց զորակոչային տարիքը 27-ից հասցնել 35-ի:

Առաջարկվող փոփոխություններից մեկն էլ վերաբերում էր բուհեր ավարտածների զինծառայության ժամկետին. այն սահմանվեց 18 ամիս, իսկ բարձրագույն կրթություն չունեցողների համար՝ 2 տարի:

«Այսօրվա մեր բանակը բանվորագյուղացիական է, եւ ինտելեկտի առումով այն լրացնելու կարիք կա», հայտարարեց պրն Սարգսյանը: Նա միաժամանակ բանաձեւեց, որ «որքան օրենքը խիստ լինի, այնքան բանակը հումանիստ կլինի»:

ԱԻՄ-ի անունից Պ. Հայրիկյանը նշեց, որ «ԱԻՄ-ը հարցին վերաբերվում է մեծ զգայականությամբ»:

ռազրվել էր այս բովանդակությամբ. «ՀՀ-ի վրա զինված հարձակման, դրա անմիջական վտանգի առկայության կամ ԱԺ-ի կողմից պատերազմ հայտարարելու դեպքում ՀՀ նախագահը հայտարարում է ռազմական դրություն եւ կարող է հայտարարել ընդհանուր կամ մասնակի զորահավաք»:

Վերոհիշյալ փոփոխությունների, քննարկումների եւ քվեարկության արդյունքում առաջարկվող օրենքի նախագիծն ընդունվեց 136 կողմով:

Սակայն առկախ մնացին մի շարք հարցեր, մասնավորապես. 1. Այդ փոփոխություններով կպահպանվի՞ հայոց բանակի մարտունակությունը, 2. կվերանա՞ն կաշառատվության, կաշառակերության երեւույթները, ընդհանրապես ամեն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Վազգեն Սարգսյան. «Մեր բանակը բանվորագյուղացիական է եւ այն ինտելեկտով լրացնելու կարիք կա»

հաստատում է ՀՀ կառավարությունը:

«Հիվանդության պատճառով զինվորական ծառայությանը ժամանակավորապես ոչ պիտանի լինելու եւ այդ կապակցությամբ բուժման համար մինչեւ մեկ տարի ժամկետով տարկետում տալու, ինչպես նաեւ զինվորական ծառայությանը լիովին ոչ պիտանի լինելու մասին որոշումներն ընդունում է ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված կարգով ստեղծված կենտրոնական բժշկական հանձնաժողովը»:

Ելույթ ունենալով ԱԺ-ում պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը նախ իրեն պարտավորված համարեց նշել, որ «ըմբոստան այսօրինակ մթնոլորտ առաջին անգամ է առկա», այնուհետեւ ավելացրեց, որ անհրաժեշտ է այս բնագավառի շուրջ օրենսդրական փաթեթ ընդունել արագագույն: Նա ավելացրեց, որ 95 թ. աշնան զորակոչից 48 դասալիք է եղել ընդամենը: Պաշտպանության նախարարը նշեց նաեւ, որ «բազմաթիվ զորակոչիկներ գտնվում են Հայաստանի սահմաններից դուրս, եւ օրենսդրական դաշտը Հայաստանում պետք է նպաստի այդ երեւույթի կանխմա-

Նա ավելացրեց, որ «երբ Հայաստանը ընդուներ երկրապահական օրենքը, դրանից բանակը չէր տուժի»: Պրն Հայրիկյանն առաջարկեց ամուսնացած կամ երեխաներ ունեցող զինծառայողներին 3-7 օրվա տեւողությամբ հավելյալ արձակուրդ տալ եւ այդ դրույթն ամրագրել օրենքում:

Օրենքի 69-րդ հոդվածը վերաբե-

տեսակի չարաշահումները այս բնագավառում, թե՞ այդ փոփոխությունները ավելի կխճճացնեն այս երեւույթները, 3. զինծառայության տարիքի բարձրացումը 35-ի չի՞ նպաստի Հայաստանից արտագաղթի մեծացմանը:

Այս հարցերի շուրջ ԱԺ-ում արվող հիմնավորումները հեռու էին բավարար լինելուց:

Էպես էլ գիժ ամիս

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանում կրկին ձմեռային ցուրտ է, ձնածածկույթը տեղ-տեղ հասնել է մեկմետրանոց նշագծին:

Հանրապետության հիդրոօդերեւութաբանության վարչության պետ Գենադի Կոչոյանը դա բացատրում է ցիկլոնով, որը շարժվում է Փոքր Ասիայի տարածքից: Նա ընդգծեց, որ ջերմաստիճանի կտրուկ նվազումը կարող է բացասաբար անդրադառնալ գյուղատնտեսության վրա:

ՀՀ գյուղատնտեսության եւ պարենի նախարարության բուսաբուծության վարչության պետ Ալֆրեդ Խաչատրյանը կարծիք հայտնեց, որ տեղացող առատ ձյունը մեծ վնասներ չի հասցնի գյուղատնտեսությանը, ընդհակառակը՝ ինչ-որ տեղ օգտակար է, քանի որ խոնավությունից զուրկ հողի համար այն պարզապես անհրաժեշտ էր:

Ըստ նրա, ձյունը միայն կարող է վնասել Արարատյան դաշտավայրի եւ հանրապետության այլ շրջաններում արդեն բողբոջած ծառերին եւ նաեւ որոշ ժամանակով կուշացնի գարնան գյուղատնտեսական աշխատանքները: Ինչ վերաբերում է լեռնային եւ նախալեռնային շրջաններին, որտեղ հիմնականում աճեցվում է կարտոֆիլ, ապա նրանք ցրտահարումների տեսանկյունից բոլորովին անվնաս են մնացել:

ԱՅԾ

ՌԴ կովկասյան սահմանապահների նոր հրամանատարը Երեւանում

Սկիզբը էջ 1

– Որո՞նք են Ձեր այցի նպատակները:

– Ես եկել եմ ծանոթանալու «Հայաստան» զորախմբին, նրա իրականացվող խնդիրներին, ճշտել մի քանի հարցեր սահմանապահ զորքերի ուսման ամառային շրջանին վերաբերող դիրեկտիվին: Անշուշտ, եկել եմ ծանոթանալու Հայաստանի սահմանապահ զորքերի հրամանատարությանը, Հայաստանի Հանրապետության պետական ղեկավարության եւ համապատասխան գերատեսչությունների ղեկավարների, հանրապետության ժողովրդի հետ:

– Ինչպե՞ս են գործերը ԱՊՀ արտաքին սահմանի հայաստանյան հատվածում:

– Ես լիովին տիրապետում եմ սահմանում տիրող իրադրությանը, չէ՞ որ «Հայաստան» զորախմբի հրամանատարն ինձ ամենօրյա զեկույցներ է ներկայացնում այդ մասին: Հիմնականում սահմանը վերահսկվում, կարգավորվում է: Պատճառներ չեմ տեսնում խիստ միջոցներ ձեռնարկելու համար:

– Ի՞նչ վիճակ է Չեչնիայի հետ սահմանագծին:

– Այժմ նախապատրաստվում է լայնամասշտաբ գործողություն: Նախագահ Բորիս Ելցինի ելույթի մեջ պարզորոշ ներկայացվեց կարգավորման ողջ ծրագիրը՝ պատերազմն ավարտել [illegible] Միջոցառումներ են [illegible] Չեչնիայի [illegible]

թյան ղեկավարության հետ համատեղ, եւ դրանցում իրենց մասնակցությունն են բերում ՌԴ սահմանապահները: Մենք ուժեղացրել ենք Չեչնիայի հետ վարչական սահմանը: Ինձ թվում է, ժամանակն է վերջացնել այդ պատերազմը. կարծում եմ, որ բոլոր խնդիրները կլուծվեն:

– ՌԴ սահմանապահ ֆեդերալ ծառայության տնօրեն գեներալ Անդրեյ Նիկոլաեւը խոսել է Անդրկովկասի պետությունների սահմանապահների ու իրավասու գերատեսչությունների համագործակցության մասին, որպեսզի կանխվի զենքի ու զինամթերքի տարանցումը Չեչնիա...

– Այս խնդիրը որեւէ մտահոգություն չի առաջացնում: Մենք սերտ փոխգործողության մեջ ենք «Հայաստան» ու «Վրաստան» սահմանապահ զորախմբերի հետ: Համապատասխան միջոցառումները ծրագրավորված են իրականացվում, ինձ թվում է, որեւիցե հարց չի առաջանա:

– Քանի՞ օր կտեւի ձեր այցելությունը:

– Աշխատանքային մեկ շաբաթ մնալ Հայաստանում ու Վրաստանում տեղակայված մեր զորախմբերում:

Գեներալ Վ. Ռուզլյաեւը հայտնեց, որ օրերս կհանդիպի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ: Մարտի 19-ին նա բանակցեց Հայաստանի ազգային անվտանգության նախարար Վազգեն Սարգսյանի ու գեներալ Լեւոն [illegible]յանի հետ:

ՄԱՀԱԶԴԱԿԱՆ

Արմեն Մնացականյան

Մարտի 14-ին «Ազգը» տեղեկացրել էր, որ մարտի 10-ին Տավուշի սահմանապահ գոտու դիրքերում տեսչական այց իրականացնելուց հետո, վերադարձի ճանապարհին, ավտոմեքենայի հետեւանքով զոհվել էր ՀՀ պաշտպանության նախարարության անձնակազմի վարչության պետ Արմեն Մնացականյանը, իր երկու ընկերների հետ: Ծնվել էր նա 1952 թ., Երեւանում: ԽՍՀՄ ռազմածովային ուժերում ծառայությունն ավարտելուց հետո ընդունվել եւ 1978 թ. ավարտել էր Երեւանի պետհամալսարանի պատմափիլիսոփայության ֆակուլտետը եւ այնուհետեւ դասախոսական աշխատանքի անցել պոլիտեխնիկական ինստիտուտում: Արցախյան շարժման առաջին իսկ օրերից գործունեորեն նվիրվել էր հայրենիքի սահմանների եւ ժողովրդի պաշտպանության գործին, կռվել Երասխավանում, Գորիսում, Վարդենիսում, կամավոր մասնակցել Արցախյան ազատամարտին: Մասնագիտության բերումով ծանոթ լինելով Արմենական եւ այնուհետեւ Ռամկավար ազատական կուսակցության ազատագրական պայքարի պատմությանը, 1991 թ. Արմեն Մնացականյանը մաս կազմեց ՌԱԿ-ին, դառնալով նրա հիմնադիրներից մեկը: Ավելի ուշ ընտրվեց ՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ, սակայն կարճ մնաց այդ վարչության կազմում: Նա գտնում էր, որ ժամանակը հարմար չէ քաղաքական գործունեության համար, այլ քանի դեռ Արցախը ողբում էր իր ազատագրման համար, անհրաժեշտ է մյուս բոլոր աշխատանքները երկրորդական համարել: Ի վերջո, խուլ գործի վերածելով ընդունվեց ՀՀ բանակ եւ իբրեւ օրինապահ քաղաքացի-բանակային՝ գրավոր դիմումով կասեցրեց իր անդամությունը ՌԱԿ-ին: Պարծավ հաուբիցային ինքնագնաց հրետանային զորամասի հրամանատարի տեղակալ եւ այնուհետեւ տարբեր պատասխանատվություններ ստանձնեց հայրենի բանակում, արժանացավ կոչումների ու պարգեւների:

Հայրենի բնությունը պաշտող, նրա ամեն մի թիզ հողի համար կյանքը նվիրաբերելու պատրաստ հայորդու հիշատակը միշտ վառ կմնա նրա ընկերների սրտում:

Ֆինանսապես անկախ առաջին պարբերականը

Այսօր լույս կտեսնի «Ֆինանսներ եւ բանկեր» շաբաթաթերթը: «Ազգն» առիթ էր ունեցել գրելու թերթի նախապատրաստական աշխատանքների մասին: Այն ուղղված կլինի ոչ միայն մասնագետ շրջանակներին, այլեւ զանգվածային ընթերցողին: Միաժամանակ, եվրասիա հիմնադրամից ստացած գրանտի շնորհիվ, «Ֆինանսներ եւ բանկերը» կլինի մեր ժամանակների ֆինանսապես անկախ առաջին պարբերականը: Խմբագիրն է Սեւակ Մանուկյանը: Ինչպես տեղեկացրեց Հայաստանի բանկերի ասոցիացիայի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը, թերթի շնորհանդեսը կկայանա մարտի 22-ին, Հայաստանի առեւտրային բանկերի ընդհանուր ժողովի օրը:

«Ազգն» իր շնորհավորանքներն է հղում ծննդյան առթիվ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ձ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆՅԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ձեւը եւ ատառները ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Բելովեժյան համաձայնագրի մասին Պետդումայի որոշումը իրավական տեսանկյունից

Բելովեժյան թավուտում 1991 թ. դեկտեմբերին Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Բելառուսի կողմից համատեղ ընդունված Համաձայնագիրը չեղյալ համարելու մասին Ռուսաստանի Դաշնության Պետդումայի օրերս կայացրած որոշումը հակասական գնահատականներ է ստանում Ռուսաստանում եւ նրա սահմաններից դուրս: Հատկապես անհանգստացած են հետխորհրդային տարածքում կայացած նորանկախ պետություններում: Ռազմաքաղաքական ուժերով բոլշեւիկյան տիպի նոր ամբողջատիրական կայսրության վերականգնման հույս, սակայն թե ինչ իմաստ կարող է տալ Պետդումայի որոշումը նորանկախ պետությունների եւ բոլոր նրանց կողմից, ովքեր ընդունել են ԽՍՀՄ լուծարման արդյունքում ձեւավորված երկխաղաղական իրողությունները:

Ցանկացած կայսրության վերականգնման մարտականորեն տրամադրված ուժերը Ռուսաստանում Պետդումայի որոշման մեջ հակված են տեսնելու մի ակտ, որը ողջ նախկին խորհրդային տարածքը ետ է տանում դեպի խորհրդային ժամանակների իրավաքաղաքական իրողությունները: Այլ խոսքով, որոշմանը փորձ է արվում վերագրել ոչ թե քաղաքական, հռչակագրային կամ նման կարգի մի այլ նշանակություն, այլ ռեալ իրավական ու քաղաքական բովանդակություն՝ իրավական ու քաղաքական բոլոր այն հետեւանքներով, որ հարկ կհամարեն բխեցնել նրանից:

Բելովեժյան համաձայնագրի դենոնսացումը (չխոսելով դրա հիմքի վրա խորհրդային իրողություններին վերադառնալու մասին), հեշտ հարց չէ հենց իրավական տեսանկյունից, ինչպես դա կարող է թվալ առաջին հայացքից: Արդեն իսկ Ռուսաստանի Սահմանադրական դատարանի փորձագետները նշում են, որ Պետդումայի այդ որոշումը իրավական ուժ ունենալ չի կարող, քանի որ ՌՍՖՍՀ Գերագույն խորհուրդը նույն 1991 թվականի դեկտեմբերի 12-ին չեղյալ է հայտարարել ԽՍՀՄ կազմավորման մասին պայմանագիրը, որը, որ ստորագրվել է նաեւ ՌՍՖՍՀ նախագահի կողմից: Փորձագետները այստեղից եզրակացնում են, որ Պետդումայի նոր որոշումը ուժ կարող է ունենալ միայն այն դեպքում, երբ նրա տակ լինի Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի ստորագրությունը: Սակայն Պետդումայի որոշման ճանապարհին կան իրավական բնույթի ավելի լուրջ խոչընդոտներ, քան այն, որ հիշատակում են ՌԴ Սահմանադրական դատարանի փորձագետները: Բանն այն է, որ Բելովեժյան համաձայնագիրը առանց արտաքին պարտադրանքի կնքվել է նախկին խորհրդային երեք հանրապետությունների կողմից եւ զուտ իրավական իմաստով Ռուսաստանի որոշումն առանց Ուկրաինայի ու Բելառուսի համանման որոշումների կմնա միակողմանի ակտ, որը Բելովեժյան համաձայնագիրը իրավաբանորեն չի արժեզրկում այն իմաստով, որ կցանկանային տեսնել Պետդումայի որոշման ընդունողները: Սակայն նույնիսկ եթեի համաձայնության դեպքում էլ, որ խիստ անհավանական մի բան է՝ նկատի ունենալով Ուկրաինայի [illegible], իրավական վերադարձը խորհրդային Միություն անհնար է, քանի որ ի թիվս այլ գործընթացների ու ակտերի Բելովեժյան համաձայնագիրը արդեն հարուցել է իրավաքաղաքական բնույթի անշրջադարձելի հետեւանքներ, որոնց «վերացմանը» կարելի է հասնել միայն ռազմական ագրեսիայի միջոցով:

ԱՊՀ կնքահայրերը՝ Կրավչուկ, Շուշկեւիչ, Ելցին

ՌԴ Պետդումայի որոշումը սակայն ուշադրության արժանի է մեկ այլ՝ միջազգային իրավական ակտերի ու համաձայնագրերի նկատմամբ մեծ տերությունների վերաբերմունքի տեսանկյունից: Միջազգային որեւէ հիմնախնդրի կարգավորման ընթացքում դրա իրավական հիմքերին եւ դրա հետ առնչվող նույնիսկ աննշան մի փաստաթղթի կարող են տրվել սկզբունքային նշանակություն (երբ դա իրենց օգտին է), այն դեպքում, երբ այլ դեպքերում ավելի զորավոր հիմքեր ու փաստեր բացահայտորեն անտեսվում ու արհամարհվում են: Դա պարզ երեւում է ղարաբաղյան հիմնախնդրի նկատմամբ մեծերի վերաբերմունքից: Պետդումայի ընդունած որոշումը մեզ համենայն դեպս հուշում է, թե որոշակի հանգամանքներում ինչպիսի նշանակություն կարող է տրվել Հայաստանի Հանրապետության ու ԼՂՀ կայացման իրավական հիմնավորումներին: Իսկ մի՞թե նկատելի չէ, որ մեր իրավաքաղաքական միտքը անպատրաստ է դեպքերի այնպիսի շրջադարձին, երբ մեզանից կպահանջվի ունենալ իրավաքաղաքական մանրակրկիտ ու անհերքելի հիմնավորումներ ու ապացույցներ՝ մեր ընդդիմախոսների հիմնավորումներին ու «տնային մշակումներին» հակադրելու համար: Դատելով հրապարակի վրա եղածներից, առայժմ մենք նման մշակումներ չունենք՝ հատկապես Հայաստանի Հանրապետության կայացման իրավական հարցերի մասին:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՄԱՆԱՍՅԱՆ,
Պրոֆեսոր
[illegible]

Ռուսաստանի նախագահի վերջին ժամանակների գործողություններն ու հայտարարությունները իրենց դրական են տվել. զգալիորեն բարձրացել է նրա վարկանիշը: Անցյալ շաբաթավերջում հայտնի է դարձել, որ հասարակական կարծիքի վերջին հարցման համաձայն Բորիս Ելցինն այժմ երկրորդ տեղում է եւ նկատելի առավելություն ունի երրորդ տեղը զբաղեցնող Գրիգորի Յավլինսկու նկատմամբ: Ռուսաստանի նախագահի օգտին է արտահայտվել հարցվածների 15 տոկոսը, այնինչ դեռ 3 շաբաթ առաջ այս թիվը 11 էր: Ռուսաստանի կոմունիստների առաջնորդ Գենադի Զյուգանովի վարկանիշն էլ է աճել, բայց ընդամենը 1 կետով: Այժմ նրա օգտին պատրաստ է քվեարկել հարցվածների 25 տոկոսը: 40 տոկոսը համարում է, որ երբ Ելցինն ու Զյուգանովը ընտրությունների երկրորդ փուլ անցնեն, կհաղթի Զյուգանովը. 31 տոկոսը հակառակն է կարծում: «Հասարակական կարծիք» ռուսաստանյան կենտրոնի ղեկավար Իգոր Կլյամկինը համարում է, որ Ռուսաստանի նախագահի վարկանիշի բարձրանալը եւ նրա ու Զյուգանովի միջեւ թեկնածուների հանդեպ զգալի առավելություն ունենալու միտումը մոտակա ժամանակներում կպահպանվի:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ելցինն ու Զյուգանովն առաջին տեղի համար մրցակիցներ, Յավլինսկին՝ բրոնզի հավակնորդ

Այն հարցին, թե ինչի հաշվին է Ելցինը երկրորդ տեղ բարձրացել, Կլյամկինը պատասխանել է, թե պատճառն այն է, որ դեմոկրատները Ելցինից բացի, ուրիշ միասնական թեկնածու չեն կարողացել գտնել, այդ պատճառով էլ ընտրողների դեմոկրատական մասը նրա կողմն է անցել: «Բացի այդ, իրական ընտրությունը, որի առջեւ այժմ ընտրողներն են հայտնվել, հին սովորականի, ինչը Զյուգանովն է մարմնավորում եւ նոր սովորականի միջեւ կատարվող ընտրությունն է», ասել է նա: Կլյամկինը չի կարծում, թե Ելցինին, որն իր նախընտրական պայքարում շեշտը սոցիալական հարցերի լուծման վրա է դրել, հաջողվել է կոմունիստների ձեռքից խլել սոցիալական հաղթաթուղթը: Դատելով այն բանից, որ Զյուգանովի վարկանիշը չի ընկնում, այլ ընդհակառակը, վերջին 3 շաբաթվա ընթացքում նույնիսկ աճել է, սոցիալական խաղաքարտը խաղարկելու արդյունքում Ելցինին չի հաջողվել կոմունիստական ընտրողներին իր կողմը գրավել: Ռուսաստանի նախագահին ուղղակի հաջողվել է դեմոկրատական ընտրողներին իր շուրջը համախմբել եւ Մոսկվայի վերջին տվյալները ցույց են տալիս, որ հենց Մոսկվայում է նա առջեւում ընթանում, իսկ Ռուսաստանի մայրաքաղաքն իր ընտրողների դեմոկրատական հայացքներով է հայտնի [illegible] փաստ. նույնպիսի ընտրողներ ունի նաեւ Սանկտ Պետերբուրգը: Եւ այն օրերին, երբ հայտնի դարձավ, որ Պետդումայի վերջին ընտրությունները կոմունիստներն են շահել, այդ քաղաքում լրջորեն սկսեցին քննարկել Ռուսաստանից անջատվելու եւ Սանկտ Պետերբուրգին «ազատ քաղաքի» կարգավիճակ տալու մասին համաքաղաքային հանրաքվե անցկացնելու հարցը): Իգոր Կլյամկինի կարծիքով՝ Բորիս Ելցինի հնարավորությունները բավական մեծ չեն, եթե հաշվի առնենք, որ նրա վարկանիշն արագ աճել է եւ նա է դարձել Զյուգանովի հիմնական մրցակիցը, նա է կոմունիստների առաջնորդի հետ երկրորդ փուլ ընկնող թեկնածուն համարվում: Ռուսաստանի ներկա նախագահի վարկանիշը դեռ վերջերս զգալիորեն զիջում էր Զյուգանովի վարկանիշին, իսկ այժմ դրանց տարբերությունը կրճատվել է: Բացի այդ, «Հասարակական կարծիք» կենտրոնի ղեկավարը համարում է, որ Ռուսաստանում չի կարող Լեհաստանի իրավիճակը կրկնվել, երբ գործող նախագահը 3-4 տոկոս ձայների տարբերությամբ պարտվում է: «Ես կարծում եմ, որ իշխանությունը կզիջի այդ 3-4 տոկոսը, որովհետեւ կոմունիստների այդ անհաջողությունը», ասել է Իգոր Կլյամկինը:

Երկուշաբթի օրվա ֆրանսիական «Տրիբյունը» հասարակական կարծիքի վերջին հարցման եւ Պետդումայի Բելովեժյան պայմանագիրը ժամկետանց համարելու որոշման կապակցությամբ գրում է. «Նախագահական ընտրություններից 3 ամիս առաջ, ըստ հասարակական կարծիքի հարցումների, Զյուգանովը դեռ Ելցինից առաջ է ընթանում: Սակայն, երբ ՌԴԿԿ-ի առաջնորդը ցանկանում է հարթել, դժվար է ասել նաեւ այն ընտրողների աջակցությունը, որոնք չեն պատկանում նրա ավանդական կողմնակիցների շրջանակին: Այդ պատճառով էլ Զյուգանովը փորձում է որպես չափավոր գործիչ հանդես գալ: Սակայն Դումայի որոշումը դժվար թե Զյուգանովին լրացուցիչ համակրանք բերի»: Ֆրանսիական «Տրիբյունը» ճիշտ է, երբ կարծում է, որ «ձախերի» քվեին չպատկանող ընտրողներին Պետդումայի որոշումը կարող է զգաստացնել եւ նույնիսկ վախեցնել: Սակայն այդ որոշումը «ձախերին» Զյուգանովի շուրջն է համախմբել եւ ձախ դաշինքն ավելի է ամրապնդվել: Երկուշաբթի օրը Զյուգանովին, որպես Ռուսաստանի նախագահի թեկնածուի առաջադրելու մասին համաձայնագիրը եւս 17 կազմակերպություն է ստորագրել եւ դրանց թիվը հիմա 18-ի է հասել: Համաձայնագիրը ստորագրածների թվում են Ալեքսանդր Ռուցկոյն ու Վիկտոր Անպիլովը: Բորիս Ելցինն էլ «ձեռքերը ծալած» չի նստել: Երկուշաբթի օրը Ալմաթի է մեկնել փոխվարչապետ Բոլշակովը, որը Ղազախստանի նախագահ Նազարբաեւի հետ կկնքի Ռուսաստանի եւ Ղազախստանի ինտեգրացման խորացման վերաբերյալ պայմանագրի նախագիծը: Սպասվում է, որ մարտի վերջին Բելառուսի, Ռուսաստանի եւ Ղազախստանի նախագահներն առաջին կոնկրետ քայլերը կանեն դեպի ավելի սերտ միություն: Ենթադրվում է, որ այդ երկրների միջեւ դժվար է համադաշնություն ստեղծվի, որին միանալու է նաեւ Ղազախստանը, եթե իհարկե Պետդումայի վերջին որոշումը նրանց չի խրտնեցրել: Երկուշաբթի օրը արժանահիշատակ մի իրադարձություն էլ է տեղի ունեցել: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հայտարարել է, որ ապրիլի 1-ից ռուսաստանյան այն զորքերը, որոնք հատուկ գործողություններին չեն մասնակցել, դուրս են բերվելու Չեչնիայից: Գրաչովը միաժամանակ հավելել է, որ զորամասերի բոլոր հենակետերը ոչնչացվելու են: Այդ գործընթացը, թվում է, սկսվել է:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ՏԱՐԱԾՔ

Ադրբեջանա-թուրքմենական համագործակցության պայմանագիր

ԲԱՔՈՒ, 19 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մարտի 18-ին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը եւ Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովը ստորագրեցին երկու երկրների բարեկամության ու համագործակցության պայմանագիր: Ինչպես հայտնի է, Ադրբեջանն անցյալ տարվանից հրաժարվել է թուրքմենական գազ ստանալուց բարձր գնի պատճառով, եւ Բաքվի բանակցությունների օրակարգում գազի հարցը չէր դրված: Բանակցություններում գլխավոր հարցերից մեկը Ադրբեջանի եւ Թուրքմենստանի միջեւ տրանսպորտային կապերի հաստատումն էր ու ամրապնդումը: Թուրքմենստանի նախագահի Բաքվում կայացած հանդիպումների օրակարգում, անշուշտ, դրված էր նաեւ Կասպից ծովի իրավական կարգավիճակի հարցը: Թուրքմենստանի արտաքին գործերի նախարար Բորիս Շիխմուրադովի խոսքերով, նախագահ Նիյազովն ընդգծել է, որ չի կարելի համաձայնության դուռը փակել եւ ձգտել որոշման ընդունմանը ամեն գնով: Ըստ նրա, ընդհանուր որոշումը պետք է գտնել բոլոր մերձկասպյան երկրների եւ առավելի այդ [illegible] տությունների շահերը:

Ղազախստանում հաճախակի է դառնում մահապատիժը

Ղազախստանի Հանրապետությունը համարվում է աշխարհում ամենախուժ դահիճներից մեկը: Այսօրինակ անպատվաբեր «փառքը» հետխորհրդային այդ պետությանը շնորհել է Լոնդոնում կենտրոնակայան ունեցող «Միջազգային ներում» միջազգային հասարակական կազմակերպությունը: Մեկնաբանելով այս փաստը, ղազախական զանգվածային տեղեկատվության միջոցները նշում են, թե դահիճի «փառքը» ամենեւին էլ պատահական չէր շնորհվել Ղազախստանին. անցյալ տարի այս երկրում, որի բնակչությունը հազիվ 17 մլն է, մահապատժի է ենթարկվել 101 մարդ: Այդ ցուցանիշով Ղազախստանն աշխարհում չորրորդ տեղն է գրավում Չինաստանից, Սաուդյան Արաբիայից եւ Նիգերիայից հետո: «Միջազգային ներման» հայտարարության մեջ ասված է, թե այս «խայտառակ վիճակագրությունը [illegible] պետք է դատապարտվի աշխարհի կողմից», եւ այն կոչ է անում Ղազախստանի կառավարությանը, որ «այդ մահապատիժներին վերջ տրվի»:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՊԵՄՔԵՐ

Հայ լեզվաբանության զարմանալի հանճարը

Հրաչյա Աճառյանի ծննդյան 120-ամյակի առթիվ

...Անհնարազմակողմանի գիտելիքներ, բազմաթիվ լեզուների իմացություն, զարմանալի խորաթափանցություն... Բարձր սկզբունքայնություն, անսպառ եռանդ, անհանգիստ ու պրպտող միտք, ամենաբարդ երեւույթները պարզ ու հստակ ներկայացնելու քնքուշ ձիրք, աշխատասիրություն, անհավատալի աշխատասիրություն, ամեն ինչ հաղթահարելու աշխատասիրություն, այսպիսին էր Աճառյան գիտնականը... (Գ. Ջահուկյան):

Հրաչյա Աճառյանը ծնվել է 1876 թ. մարտի 20-ին (8-ին), Կոստանդնուպոլսում: Նա մեկ տարեկան էր, երբ ամռան պայծառ արեւից երկու աչքերն էլ կուրացան (բժիշկներին հաջողվում է միայն աջ աչքը բուժել): «Այսպես ես ամբողջ կյանքում միականի մնացի, գրում է Աճառյանը... Բայց մի աչքով լինելը ոչ մի նշանակություն չունի: Միայն «Արմատական բառարանս», հինգ հատոր «Անձնանունների բառարանս», տասը հատորանի «Լիակատար քերականությունս» եւ այլն մի աչքի արդյունք են»:

4 տարի Սամաթիայի Արամյան վարժարանում սովորելուց հետո քննություններ է տալիս եւ ընդունվում Պոլսի Կեդրոնական վարժարանը. այդ ժամանակ Աճառյանը 13 տարեկան էր եւ ազատ գրում-կարդում էր հայերեն, ֆրանսերեն, անգլերեն, հունարեն, եբրայերեն, թուրքերեն: Գրաբարն այնքան լավ էր յուրացրել, որ սկսել էր աշխարհաբարի վերածել Խորենացու, Ասողիկի, Ղեւոնդի եւ այլ պատմիչների գործերը: Աճառյանը սկսում է ուսումնասիրել նաեւ հնդեվրոպաբանություն եւ սանսկրիտ. այստեղից էլ հիմք է դրվում նրա «Արմատական բառարանին»:

1893-ին ավարտելով Կեդրոնականը, Աճառյանը երկու տարի ուսուցչական աշխատանք կատարելուց հետո, 1895-ին մեկնում է Փարիզ, ընդունվում Սորբոնի համալսարան, աշակերտում հայտնի լեզվաբան Անտուան Մեյեին, որը դասավանդում էր զենդերեն, հայերենի եւ հունարենի համեմատական քերականություն:

Փարիզի լեզվաբանական մի գիտաժողովում Աճառյանը ֆրանսերեն երկու զեկուցում է կարդում հայերենի մասին, որոնք շատ են դուր գալիս գերմանացի հայագետ Հ. Հյուբշմանին, եւ նա Աճառյանին հրավիրում է Ստրասբուրգ՝ իր մոտ սովորելու. այստեղ Աճառյանը սովորում է մեկ կիսամյակ:

1897-ին Աճառյանը Փարիզի լեզվաբանական ընկերությանն է ներկայացնում լազերենի վերաբերյալ իր ուսումնասիրությունը եւ դառնում է այդ ընկերության անդամը:

1898-ին ավարտում է Սորբոնի համալսարանը, լեզվաբանական բարձրագույն կրթություն ստացած վերադառնում Անդրկովկաս եւ զբաղվում գիտամանկավարժական գործունեությամբ: Իբրեւ ուսուցիչ աշխատում է Էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարանում (այստեղ նա մտերմանում է Խրիմյան Հայրիկի, Կոմիտասի, Մառի, Մանուկ Աբեղյանի, Հակոբ Մանանդյանի, Ստեփան Կանայանի եւ ուրիշ նշանավոր մանկավարժների ու գիտնականների հետ): Էջմիածնից նա աշխատանքի է հրավիրվում Շուշի՝ թեմական դպրոցում աշխատելու: Այստեղ նա ամուսնանում է Արուսյակի հետ, եւ նրանց մոտ երկու շաբաթով հյուրընկալվում է պրոֆեսոր Մեյեն:

Շուշիից հետո նա աշխատում է Թավրիզում, Նոր Բայազետում, Նոր Նախիջեւանում, Թեհրանում, նորից Թավրիզում, որտեղից էլ 1923-ին հրավիրվում է Երեւանի պետական համալսարան, ուր եւ աշխատում է 30 տարի, մինչեւ կյանքի վերջին օրը՝ 1953 թ. ապրիլի 16-ը: Համալսարանում Աճառյանը դասավանդում է բազմաթիվ լեզվաբանական առարկաներ՝ ընդհանուր լեզվաբանություն, հայերենի համեմատական քերականություն, հայոց լեզվի պատմություն, գրաբար, բարբառագիտություն, հունարեն, պարսկերեն, սանսկրիտ եւ այլ առարկաներ, որոնցից մի քանիսի հիմնադիրը ինքն էր:

Հայաստանի կառավարությունը Աճառյանին 1933-ին honoris causa շնորհում է բանասիրական գիտությունների գիտական աստիճան, իսկ 1935-ին՝ պրոֆեսորի կոչում, 1943 թ. Աճառյանն ընտրվում է ԳԱ ակադեմիկոս: Նա Չեխոսլովակիայի ԳԱ թղթակից-անդամ էր:

Իր գիտական կյանքի 60 տարիների ընթացքում Աճառյանը տիտանական աշխատանք է կատարել հայերենագիտության բնագավառում: Լեզվաբանության մեջ չկա մի բնագավառ, որին անդրադարձած չլինի Աճառյանը: Հասկապես հայագիտության շատ հարցերի վերաբերյալ նա ասել է իր գիտականորեն հիմնավորված խոսքը եւ տվել է դրանցից շատերի սպառիչ պատասխանները: Աճառյանը իր 247 մեծ ու փոքր աշխատություններում, որոնց էջերի թիվը անցնում է 30 հազարի սահմանները (չհաշված մի քանի տասնյակից անցնող ձեռագրերը), գիտական ամենաբարձր մակարդակով ուսումնասիրել է լեզվաբանության գրեթե բոլոր հիմնահարցերը՝ սկսած հնչյունաբանությունից, վերջացրած շարահյուսությամբ ու ոճաբանությամբ: Նա ոչ միայն հայերենի տիպաբանական-զուգադրական բազմաթիվ հետազոտությունների հեղինակ է, այլեւ հայոց լեզվի պատմության, հայ բարբառագիտության, հայոց լեզվի փորձառական հնչյունաբանության գիտաճյուղերի հիմնադիր:

Բազմավաստակ գիտնականը բազմիցս անդրադարձել է ընդհանուր լեզվաբանական բազմաթիվ հարցերի, որոնք ամբողջացրել է մի ստվարածավալ բազմահատոր մենագրության մեջ, որը աշխարհում նմանը չունեցող «Լիակատար քերականություն հայոց լեզվի» աշխատությունն է՝ համեմատած աշխարհի 562 լեզուների հետ: Այստեղ, բազմաթիվ լեզուներ տիրապետող գիտնականը աշխարհի լեզուների հենքի վրա տալիս է հայոց լեզվի հնչյունային, բառագիտական, եւ քերականական կառուցվածքների զարգացման պատկերը՝ զուգադրական եւ համեմատական վերլուծության հիման վրա: Այս աշխատության «Ներածություն» հատոր առաջին մասում գիտնականը քննություն է արել լեզվի քնորոշման, նրա ծագման ու զարգացման խնդիրները, ինչպես նաեւ լեզվի հասարակական, հոգեբանական ու բնախոսական առանձնահատկությունները:

Հատորի երկրորդ մասը լրիվ նվիրված է աշխարհի ավելի քան 3000 լեզուների դասակարգմանը: Աճառյանը կատարում է իր նախորդը չունեցող մի դասակարգում, որի հիմքում ընկած է լեզուների ցեղակցության ճիշտ սկզբունքը: Այս բաժնում նա իր ուսումնասիրությունները հաստատելով եվրոպական գիտնականներ Պետերմանի, Հյուբշմանի, Պեշերոնի, Անտուան Մեյեի եւ հայ լեզվաբաններ Ա. Այտընյանի ու Մ. Աբեղյանի դրույթներով հայերենը համարում է հնդեվրոպական լեզվի մի առանձին ճյուղ:

Աճառյանի աշխատությունների թագն ու պսակը «Հայերեն արմատական բառարանն» է, որը 40 տարվա տքնաջան ու անխոնջ աշխատանքի արդյունք է: Յոթ ստվար հատորների մոտ 2700 մեծադիր էջերում նա հավաքել, ստուգաբանել ու բացատրել է հայ հին եւ միջնադարյան մատենագրության մեջ գործածված շուրջ 11 հազար (10996) արմատներ՝ յուրաքանչյուր բառահոդվածի համար տալով 5 կարգի բացատրություններ՝ 1. բառագիտական (քերականական ձեւեր, իմաստային բացատրություններ, մատենագիտական վկայություններ), 2. ստուգաբանական (բառի ծագման պատմությունը), 3. պատմական (գլխաբառի ստուգաբանության պատմությունը), 4. բարբառագիտական (գլխաբառի զանազան ձեւերը հայերենի տարբեր բարբառներում), 5. փոխառություններ (հայերենից այլ լեզուների անցած փոխառություններ):

Աճառյանի ուսուցիչ Անտուան Մեյեն իր գրախոսականում գրում է. «Ոչ մի լեզվի համար չկա այսքան ճոխ, այսքան կատարյալ ստուգաբանական բառարան: Հպարտ եմ, որ ունեցել եմ պարոն Աճառյանին երկար տարիներ իմ աշակերտների թվում»:

Հայոց լեզվի պատմության ու պատմահամեմատական քերականության հարցերը Աճառյանը ամփոփել է իր «Հայոց լեզվի պատմություն» երկհատոր աշխատության մեջ, որը «Արմատական բառարանի» բառագիտական նյութի պատմական մշակումն է:

Անգնահատելի է Աճառյանի վաստակը նաեւ հայոց լեզվի ողջ բառագանձի քննության բնագավառում. Աճառյանը որպես բառարանագիր իր նախորդը չի ունեցել եւ դժվար է ասել՝ հետնորդը կունենա, թե ոչ. դրա անուրանալի ապացույցն է մեծարժեք «Արմատականը»: Նա առասպելական աշխատանք կատարեց նաեւ հայերենի հատուկ անունների (անթրոպոնիմիկա) ամենամանրազնին ու պատմական ուսումնասիրության ուղղությամբ: Հինգ մեծադիր հատորներից բաղկացած «Հայոց անձնանունների բառարանում» (3136 էջ) նա հավաքել, դասակարգել, ուսումնասիրել ու ստուգաբանել է հայ մատենագրության մեջ գործածված բոլոր անձնանունները՝ սկսած հնագույն ժամանակներից մինչեւ 15-րդ դարը (որից հետո միայն նշանավոր անուններն է հավաքել): Յուրաքանչյուր անձնանվան մասին խոսում է երկու կտրվածքով. նախ՝ տալիս է անվան ծագումը, ստուգաբանում, նշում նրա փաղաքշական ու ժողովրդական ձեւերը, ապա՝ պատմական հաջորդականությամբ հիշատակում նույն անունը կրող բոլոր անձերին՝ նրանց մասին տալով կենսագրական համառոտ տեղեկություններ՝ նշելով աղբյուրները: Ճիշտ է նկատված, որ «Անձնանունների բառարանը» նույն նշանակությունն ունի հայոց պատմության համար, ինչ որ «Հայկազյան բառարանը»՝ հայոց լեզվի համար:

Աճառյանը պատրաստվում էր կազմել նաեւ տեղանունների (տոպոնիմիկա) նման բառարան, բայց նրա աշխատանքը, ցավոք, կիսատ է մնացել (ըստ նրա աշակերտ Գ. Ջահուկյանի՝ տեղանունների վերաբերյալ Աճառյանը նախապատրաստել էր ընդամենը 1500 անուն):

Աճառյանը հավաքեց, մշակեց ու ստուգաբանեց հայերենի շուրջ 40 բարբառների բառագանձը, որն ամփոփեց իր «Հայերեն գավառական բառարանում», այն պարունակում է 30 հազար բառահոդված: Սրանից բացի, Աճառյանը գրել է նաեւ մի քանի ուրիշ բառարաններ՝ «Թուրքերենի փոխառյալ բառերը հայերենի մեջ», «Եվրոպական փոխառյալ բառերը հայերենի մեջ», «Ռուս-հայերեն ճինարարական տերմինների բառարան» եւ այլն: Այս բնագավառում եւս Աճառյանը առաջինն է:

1898-ին, Փարիզից վերադառնալուց հետո, նա ուր էլ որ աշխատել է որպես ուսուցիչ, զբաղվել է տվյալ տարածքի բարբառների ուսումնասիրությամբ: 1909 թ. «Հայ բարբառների դասակարգումը» մենագրությունը ֆրանսերեն լեզվով ներկայացնում է Սորբոնի համալսարան որպես դիսերտացիա: Աճառյանի գրչին են պատկանում երբեք տասնյակի հասնող հայ բարբառների գիտական ուսումնասիրություններ (Սուչավայի, Ղարաբաղի, Նոր Նախիջեւանի, Մարաղայի, Ագուլիսի, Նոր Ջուղայի, Համշենի, Վանի, Պոլսի եւ այլն): Աճառյանը առաջինն էր, որ գիտական հիմունքներով դասակարգեց հայ բարբառները՝ հիմք ընդունելով ինչպես հնչյունական, այնպես էլ ձեւաբանական հատկանիշները: Նա իր բարբառագիտական աշխատանքների պսակը համարեց ա-ի ճմլյունացման հնչյունական օրենքը, որը կոչվեց «Աճառյանի օրենք»:

Բարբառների դասակարգման գլուխ էր նաեւ նրա կողմից հայտնաբերված ձեւաբանական դասակարգման սկզբունքը, ըստ որի, հիմք ընդունելով սահմանականի ներկա ժամանակի կազմությունը, նա հայերենի բարբառները դասակարգեց 3 ճյուղի. ում, կը, ել, որի հիման վրա էլ հետագայում Ա. Ղարիբյանը տարբերակեց չորրորդ՝ ս ճյուղը, իսկ Ջահուկյանը կատարեց բարբառների բազմահատկանիշ դասակարգում: Աճառյանի բարբառագիտական աշխատանքները փաստորեն ոչ միայն գիտական ուղղություն ստեղծեցին, որը ծավալվելով դարձավ դպրոց, այլեւ լուծեցին հայոց լեզվի պատմության բազմաթիվ հարցեր: Աճառյանը հայերենի պատմության բոլոր շրջանների համար ընդունում էր հայ բարբառների գոյությունը:

Աճառյանը միայն լեզվաբան չէր. նա իր արժանի ավանդն էր մուծել նաեւ հայ ժողովրդի մշակույթի, նրա գրականության, հայ գաղթավայրերի պատմության, հայ բանասիրության հարցերի ուսումնասիրության բնագավառում: Նրա գրչին են պատկանում հայոց հին ձեռագրերի բացառիկ բարեխղճությամբ կատարված քննությունը ու դրանց ցուցակագրումը: Նա իրեն հատուկ գիտական բարեխղճությամբ գրել է նաեւ Մաշտոցի կենսագրությունը եւ հայ գրերի ստեղծման պատմությունը («Հայոց գիրը») եւ բազմաթիվ այլ աշխատություններ: Շատերը դեռեւս ձեռագիր են, որոնց հրատարակումը այսօր պատիվ կբերի ինչպես ցանկացած գիտական հիմնարկի, այնպես էլ ամեն մի ձեռներեց հայրենասերի:

Իր բազմաթիվ կոթողային աշխատությունները Աճառյանը զուգակցել է մանկավարժական բարձր ու պատվավոր աշխատանքի հետ եւ մինչեւ իր կյանքի վերջին օրն էլ ամենագործուն մասնակցություն է ունեցել երիտասարդ հայագետների պատրաստման գործին:

ԽԱՉԻԿ ԲԱԴԻԿՅԱՆ,
Երեւանի պետական համալսարանի պրոֆեսոր

ԼՂՀ

Վերականգնելով ավերվածը

Ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության ավելի քան 8 տարիների ընթացքում լրիվ կամ մասամբ ավերածության են ենթարկվել ԼՂՀ համարյա բոլոր քաղաքները, 119 հայկական գյուղ եւ ավան: Մասնավորապես կամ լրիվ շարքից դուրս են եկել հանրապետության տասնյակ ձեռնարկություններ եւ հիմնարկներ, 6991 բնակելի շենք, որից 683-ը ընտանեկան բնակելի շենքեր, 172 դպրոց եւ մսուր-մանկապարտեզ, 106 ակումբ, կենցաղային եւ մշակույթի օջախ, 107 վարչական շենք: Միայն մայրաքաղաք Ստեփանակերտում վնասվել կամ ավերվել են Լեւոնյան (Լենինի) պողոտայի վարչական շենքը, ծննդատունը, մանկական գրադարանը, «Հոկտեմբեր» կինոթատրոնը, կաթոլիկ ֆաբրիկայի մետաքսի կոմբինատի հիմնական արտադրամասերը եւ այլ շինություններ:

Մոտավոր հաշվումներով նյութական վնասը 1992 թվականի գներով կազմում է 248 միլիարդ դրամ: Սակայն դա մեծապես պայմանական թիվ է:

Պատերազմի հետեւանքները վերացնելու նպատակով ԼՂՀ կառավարությունը կազմակերպել է շինարարական հսկայածավալ աշխատանքներ: Միայն 1993-94 թվականներին եւ 95-ի վեց ամսվա ընթացքում վերականգնվել են ավելի քան 1922 ավերված բնակելի տներ: Դրա շնորհիվ 6706 բռնագաղթված ընտանիքներ հնարավորություն են ստացել վերադառնալու իրենց մշտական բնակավայրերը: Գրավված տարածքներում ադրբեջանական զորքերն առաջին հերթին ավերում էին ԼՂՀ մշակույթի եւ կրթության օջախները, հիվանդանոցները: Ուստի բնակարանների վերականգնմանը զուգահեռ ԼՂՀ շինարարները վերականգնում են նաեւ դպրոցներ, հիվանդանոցներ: Վերջին տարիներին այդեն շահագործման են հանձնվել 16 դպրոցական շենք եւ 9 բուժհիմնարկ, 88,6 միլիոն դրամի արժողությամբ:

Վերականգնողական աշխատանքներին մեծ օժանդակություն է ցուցաբերում «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը: Վերջին երկու տարում հիմնադրամի «Արցախ» ծրագրի շրջանակներում կատարվել է 6,7 միլիոն ամերիկյան դոլարի շինարարական աշխատանք: Հիշյալ ծրագրով վերականգնվել կամ ստեղծվել են ենթակառուցվածքներ էներգամատակարարման, ջրամատակարարման եւ ճանապարհաշինության բնագավառներում: Դա վճռական դեր խաղաց տնտեսական շրջափակման մեջ հայտնված ԼՂՀ էկոնոմիկան վերակենդանացնելու գործում:

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությանը անգնահատելի օգնություն է ցուցաբերում նաեւ ՀՀ կառավարությունը: ՀՀ փախստականների հարցերով պետական վարչությունը ԼՂՀ տարածում հատկապես բռնաության կողմից ավերված շրջաններում ծավալել է վերականգնողական աշխատանքներ եւ առաջին հերթին Մարտակերտի շրջանում: Ներկայումս ԼՂՀ բոլոր շրջաններում աշխատում են Հայաստանից եկած ավելի քան 37 շինարարական ջոկատներ:

ՏԵՍՍԱ ՕՀԱՆՈՎԱ

■ *Կարմիր խաչի Միջազգային կոմիտեն շարունակում է մարդասիրական օգնություն ցուցաբերել Լեռնային Ղարաբաղի բնակչությանը: Ինչպես տեղեկացրին ԼՂՀ-ում ԿԽՄԿ ներկայացուցչությունից, վերջերս Մարտակերտի եւ Հադրութի շրջանների առավել կարիքավոր 10 հազար բնակիչներ ստացան 5 կգ ձեթ, 3 կգ շաքարավազ, 5 կգ բրինձ, նույնչափ լոբի եւ այլ սննդամթերքներ պարենային ծանրոց: ԿԽՄԿ-ի դատաբժշկական ներկայացուցչությունից հայտնեցին, որ հաշվի առնելով ձմռան չափ ժամանակահատվածի ու դպրոցների պայմանները, օգնության ապրանքները զտված են եւ I-ական ծանրոց. եւ դա ծախսատարներ կատարվել են: Մարդասիրական օգնության բաշխումը կտեւի մոտ 10 օր:*

ԱԶԳ

Միջազգային

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
THE ARMENIAN CENTER FOR NATIONAL AND INTERNATIONAL STUDIES

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Աջերի հաղթանակը Իսպանիայում

Վերջին շրջանում ազատ ընտրությունների արդյունքում մի շարք երկրներ փոխեցին ազգային պետական ղեկավարներին: Ընդ որում, հատկանշական է, որ Ռուսաստանի, Թուրքիայի, Իտալիայի եւ Լեհաստանի պարագայում ընտրողները նախապատվություն տվեցին ընդդիմադիր ուժերին: Նկատվող օրինաչափությունը որոշակի նախանշում է հանրությունների՝ փոփոխությունների հակվածությունը: Այս առումով բացառություն չէ նաեւ Իսպանիան, որտեղ 1996թ. մարտի 3-ին կայացած խորհրդարանական ընտրությունները մեծամասամբ ընթացան նշված սցենարով:

Իսպանիայի Սոցիալիստական բանվորական կուսակցությունը (ԻՍԲԿ), պարտվելով ընտրություններում, 13-ամյա իշխանությունից հետո տեղը զիջեց աջ ուղղության ժողովրդական կուսակցությանը (ԺԿ): Վերջինս շահեց 156 ձայն եւ խորհրդարանում կազմեց հարաբերական մեծամասնություն: Մարտի 27-ին պետք է գումարվի նոր խորհրդարանի առաջին նիստը, որից 15 օր անց կնշանակվի նոր վարչապետ: Մինչ այդ ԺԿ ղեկավար Խոսե Մարիա Ազնարը պետք է մեծամասնության կառավարություն կազմելու շուրջ բանակցություններ վարի խորհրդարանում ներկայացված քաղաքական այլ խմբերի հետ:

Այսպիսով, Ֆրանսիայից հետո «լատինական» Եվրոպայի եւս մեկ երկրում սոցիալիստները կորցրին կառավարման ղեկը: Տարօրինակ է, որ երկրում սոցիալական խնդիրների սրման պայմաններում ընտրողները նախապատվություն են տալիս աջ հոսանքի ներկայացուցիչներին: Իսպանիայի պարագայում հարցն առաջին հայացքից հակասական է թվում, երբ հաշվի առնենք, որ ԻՍԲԿ-ն իշխանության եկավ առաջին հերթին որպես սոցիալական արդարություն հաստատող եւ ֆրանկիստական վարչակարգին փոխարինող ուժ: Երկար ժամանակ այն ընկալվում էր իբրեւ ժողովրդավարության ու «բարեկեցության-պետության» (Etat-providence) եւ իսպանական սոցիալիզմի մոդելի հաջող իրականացման նախաձեռնող:

Բռնապետ Ֆրանկոյի մահից հետո ի հայտ եկան նաեւ սահմանադրական գործոններ, որոնք նպաստեցին ԻՍԲԿ-ի իշխանության գալուն: Մասնավորապես, երկիրը լիովին համայնավարացումից փրկելու համար սոցիալիստ առաջնորդներ Վիլլի Բրանդտի եւ Ֆրանսուա Միտերանի օժանդակությամբ կազմավորվեց ներկա իսպանական սոցիալիստական կուսակցությունը: Այն պետք է ներկայացներ երկարատեւ աջ կառավարման արեւմտագերմանական կամ շվեդական սոցիալ-ժողովրդավարական տիպի քաղաքական այլընտրանքը՝ համայնավարական իրական վտանգը կանխելու համար: 1982թ. հաղթանակից հետո, երբ ԻՍԲԿ-ի օգտին քվեարկեց ընտրողների 80 տոկոսը, սոցիալիստներին իրապես հաջողվեց բարեփոխել երկիրը, այլ քաղաքական կշիռ ու պատկեր ստեղծել Իսպանիայի համար եւ ներգրավվել եվրոպական ինտեգրման գործընթացի մեջ:

Սոցիալիստների ներկա պարտության պատճառները մի շարք փորձագետներ համարում են վերջին շրջանում սոցիալիստական կողմնորոշումներից շեղումը: Նշվում են Եվրամիության անդամ պետությունների շրջանակներում գործազրկության ամենաբարձր մակարդակը (23 տոկոս), աղքատության աճը (30 տոկոս), աննախադեպ կաշառակերությունն ու հարստացման նպատակով կլանային կուսակցական եւ բանկային ընտրախավերի սերտաճումը: Բացասական գործոնների շարքը լրացնում է իսպանական հատուկ ծառայությունների եւ կառավարության բարձրաստիճան պաշտոնյաների գիտությամբ բասկական անջատողականության դեմ ստեղծված «մահվան բրիգադների» շուրջ սկանդալը:

Խոսե Մարիա Ազնար

Այնուհանդերձ, առկա են նաեւ անժխտելի հաջողություններ, ինչպես, օրինակ, բժշկական սպասարկումը եւ կենսաթոշակների ապահովումը, ԻՍԲԿ ղեկավար Ֆելիպե Գոնսալեսի միջազգային մեծ հեղինակությունը, եվրամիջերկրական աշխույժ քաղաքականությունը ԵՄ շրջանակներում եւ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի պաշտոնին իսպանական սոցիալիստի նշանակումը:

Սոցիալիստների վարկանիշի անկումից զատ, ԺԿ հաղթանակի պատճառ դարձան նաեւ Խոսե Մարիա Ազնարի՝ վերջին տարիներին իրականացրած աջակողմյան ներքին կուսակցական բարենորոգումները: Նա ԺԿ-ին դասական պահպանողական կուսակցության տեսք տվեց, խզեց ֆրանկիզմին կապող ամեն օղակ եւ հաստատեց բնականոն աջ հոսանքի կարգավիճակ: Դիտորդները նշում են, թե ընտրողները քվեարկեցին ոչ թե հօգուտ ժողովրդական կուսակցության, այլ ընդդեմ սոցիալիստների իշխանության հարատեւությամբ հղփացած կուսակցական նոմենկլատուրայի: Ֆելիպե Գոնսալեսի դեռեւս բարձր հեղինակությունը դիտվում է սոցիալիստական կուսակցության դերի վերականգնման եւ իշխանության վերադարձի միակ գրավականը: Մինչդեռ պարզ է, որ այսքան երկար բացակայությունից եւ վստահության քվե ստանալուց հետո աջակողմյանները ամեն ինչ կանեն իրենց դիրքերի ամրապնդման համար:

Կառավարության կազմավորման գործում խորհրդարանականների անհամաձայնության դեպքում Իսպանիան կհայտնվի Իտալիային նմանօրինակ վիճակում: Եւ հաջողության դեպքում դժվար թե հնարավոր է կազմել, մեղմ ասած, ոչ գաղափարակից ուժերի դաշնային կառավարություն: Երկու երկրում էլ փոփոխության առիթը բարձրաստիճան պաշտոնյաների կաշառակերությունն ու սոցիալական սուր խնդիրների չկարգավորումն էին: Ամենայն հավանականությամբ, կայուն կառավարություն չունենալու դեպքում Իսպանիայում նոր ընտրություններ կանցկացվեն, ինչը Իտալիայի ցցուն օրինակի «հարեւանությամբ» լավ հեռանկար չի խոստանում:

Ժողովրդավարական ավանդույթները Իսպանիայում հաստատուն հիմքեր ունեն, եւ ներկա իրավիճակում դեռեւս չկան մենիշխանության ու աջ բռնատիրության վտանգները: Այնուհանդերձ, աջերի հաղթանակը անցյալի ծանր հիշողություններ է արթնացնում եւ Իսպանիայի ապագայի նկատմամբ մտավախություններ ծնում: Ժողովրդական կուսակցությունը չկարողացավ խորհրդարանում բացարձակ մեծամասնություն (176 ձայն) ապահովել եւ ստիպված կլինի դաշինք կազմելու համար դիմել ազգայնական կատալոնյան, բասկերի եւ գալիցիական շրջանային կուսակցություններին, որոնց հետ ունեցել է լարված հարաբերություններ:* Բնականաբար, դաշինք կարող է ձեւավորվել նրանց ինքնավարության ընդլայնման որոշ խոստումների դեպքում միայն, ինչը կարող է հետագայում անջատողական տրամադրություններ առաջացնել գավառներում: Ժողովրդական կուսակցության հարաբերական հաղթանակը կարող է կառավարական ճգնաժամի հանգեցնել՝ նախարարական պաշտոնների բաժանման կամ դաշինքի մեջ մտնելու փոքր կուսակցությունների չկամության պատճառով, եւ հետաձգել խոստացված բարեփոխումների իրականացումը:

ՆԵՐՍԷՍ ՄԻՐՍՕՅԱՆ,
Եվրոպայի գծով փորձագետ

** Օրերս Ազնարն արդեն համաձայնության է եկել Կատալոնյան ինքնավարության անփոխարինելի ղեկավար Ժորդի Պուժոլի հետ, որ խորհրդարանում ունի 15 ձայն.–Խմբ.*

ԵԳԻՊՏՈՍ

Մուբարաքը եւ Դեմիրելը կքննարկեն տարածաշրջանային խնդիրներ

19 ՄԱՐՏ, TRT: Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքի հրավերով պաշտոնական այցով Եգիպտոս մեկնեց նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը: Արտգործնախարարության հաղորդագրության մեջ նշված է, որ մեկօրյա աշխատանքային այցի ընթացքում կքննարկվեն Թուրքիային եւ Եգիպտոսին հետաքրքրող տարածաշրջանային եւ միջազգային մի շարք խնդիրներ: Հաղորդագրության մեջ նաեւ նշված է, որ երկու երկրների նախագահների հանդիպմանը կտրվի տարածաշրջանի երկրների հետ Թուրքիայի հարաբերությունների վերջնական գնահատականը, որն առանձին հետաքրքրությամբ կքննարկվի մարտի վերջին Դեմիրելի ԱՄՆ կատարելիք այցի ընթացքում:

Թուրքական հեռուստատեսությունը հաղորդեց նաեւ, որ Արգենտինայի խորհրդարանի նախագահի հրավերով Բուենոս Այրես մեկնեց Թուրքիայի խորհրդարանական պատվիրակությունը՝ Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի նախագահ Մուստաֆա Քալեմլիի գլխավորությամբ:

Գ. Չ.

ՎՐԱՍՏԱՆ

Վթարային անջատում Վրաստանի էներգահամակարգում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 19 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ-BSF: Մարտի 18-ին ուժեղ քամիները պատճառ դարձան էլեկտրաէներգիայի մատակարարման դադարեցմանը գրեթե ողջ Վրաստանի տարածքում: Առավոտյան ժամը 9.15-ին Քութայիսի շրջանում վնասվեց բարձր լարման էլեկտրահաղորդման գիծը, որի հետեւանքով գրանցվեց ողջ էներգահամակարգի վթարային անջատում: Թբիլիսիում աշխատանքը դադարեցրեց մետրոպոլիտենը, կանգնեցին ջրմուղ պոմպերը:

Նորոգողները ժամը 14-ին ավարտեցին վնասված գծի վերականգնումը:

Միաժամանակ Արեւմտյան Վրաստանում, ուր քամու արագությունը շարունակում է հասնել վայրկյանում 20 մետրի, բարդ իրավիճակը պահպանվում է: Շարքից դուրս են եկել ոչ միայն բարձր լարման գծերը, այլեւ երկաթուղու էլեկտրագծերը: Որոշ շրջաններում քամուց տապալված ծառերը փակել են ճանապարհները:

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Իսրայել-Պաղեստին. Խաբուսիկ սահման

Թեեւ փշալարերը չեն կարող կանգնեցնել ահաբեկիչներին, այնուամենայնիվ դրանք ոմանց համար ամրագրում են ապագա պաղեստինյան պետության սահմանները:

Վերջին շաբաթներին Իսրայելում պաղեստինցի ծայրահեղականների իրականացրած մի շարք ահաբեկչություններից հետո Իսրայելի կառավարությունը պատերազմ հայտարարեց «Համաս» շարժմանը եւ որոշեց սահմանագիծ ստեղծել Իսրայելի եւ Արեւմտյան ափի միջեւ: Մարտի 3-ին հաստատված 500 մլն ֆրանկանոց հատուկ բյուջեով ծրագրված է 500 կմ երկարությամբ եւ 2 կմ լայնությամբ խրամատներ փորել սահմանի ամբողջ երկայնքով: 50 կմ-ի վրա այդ սահմանը կհանդերձավորվի փշալարերով, լուսարձակներով, տեղ-տեղ նաեւ ականապատ դաշտերով: Սահմանի երկայնքով մշտական հսկողություն կիրականացնեն ռազմական հատուկ ուժեր իրենց շներով, պայթուցիկ նյութերի դետեկտորներով, որպեսզի չնախատեսված անցումներ չլինեն: Սահմանը հնարավոր կլինի հատել 14-ից 18 հսկիչ անցակետերում միայն: Օրերս Կալկիլիա եւ Թուլկարմ քաղաքների միջեւ սկսվեց փշալարերի առաջին 12 կիլոմետրանոց հատվածի տեղադրումը: «Ֆիզիկական» անջատումն ուղեկցվում է տնտեսական ձեռնարկումներով: Կենտրոնական Եվրոպայի երկրներից աշխատուժ կհրավիրվի Իսրայելում պաղեստինցիներին փոխարինելու համար: Գազայի հատվածի սահմանագծի երկայնքով արդյունաբերական գոտիներ կստեղծվեն արաբ աշխատավորներին այնտեղ պահելու համար: Վերակազմակերպման այս քաղաքականության առթիվ իսրայելական «Հաարեց» օրաթերթը գրում է. «Պերեսը խոստել է: Նա գիտե, որ սա իր վերջին հնարավորությունն է: Ահաբեկչություններից հետո իսրայելցիների զայրույթը նրան ստիպում է հիմնովին փոխել քաղաքականությունը: Նա հրաժարվում է հրեաների եւ արաբների խաղաղ համակեցության տարածք դառնալիք նոր Միջին Արեւելքի վերաբերյալ իր երբեմնի երազանքից՝ ի նպաստ բաժանված աշխարհի դոկտրինայի»:

Իսրայելի բնակչությունն այս առնչությամբ տարբեր տեսակետներ է արտահայտում: Դոկտ. Սամի Սմուխալը նշում է, որ հարկավոր է հստակորեն որոշակի սահմաններ, դրանք շատ լավ պաշտպանել եւ առաջիկա 20 տարվա համար մեկուսացնել առանձին անձանցից եւ ազգերից: Այսպիսով, նա կարծում է, թե ավելի լավ է պաղեստինցի որոշ ղեկավարների տեսակետին, որոնք համոզված են, որ փշալարերը, փաստորեն, որոշում են պաղեստինյան ապագա պետության սահմանները: Իսրայելցի ծայրահեղ աջերն ու ձախերը տրամագծորեն հակադիր պատճառներով դեմ են արտահայտվում կտրուկ սահմանազատմանը: Աջակողմյան Լիկուդ դաշինքի պատգամավոր Ռաֆի Լանդաուն աջերի դիրքորոշումը պատճառաբանում է նրանով, թե Պերեսը փաստորեն փակեցնում է Մեծ Իսրայելի մասնատումը: Մինչդեռ ծայրահեղ ձախերի ներկայացուցիչ, Իսրայելի հաղորդակցության եւ արվեստի նախարար ու իրավապաշտպան Շուլամիթ Ալոնին պնդում է, թե սահմանը կարելի է համեմատել «պաղեստինցիների կղզյակային պատժամասի» հետ:

Իրոք, հանուն հակաահաբեկչական պայքարի ստեղծվող երկաթյա վարագույրի այս ռազմավարությունն այնքան էլ արդյունավետ լինել չի կարող: Ինչպես նշում է Երուսաղեմի նախկին փոխքաղաքապետ Մերոն Բենվենիստին, Մեծ Երուսաղեմում, որը չի կիսվելու, ապրում են մոտ 500 հազար պաղեստինցիներ: Իսկ բուն Պաղեստինում նրանց թիվը հասնում է 170 հազարի: Ինչպե՞ս կարելի է նրանց առանձնացնել: Մի՞թե արգելափակոցներ են դրվելու փողոցներում:

Ահաբեկչական ձեռնարկումներից հետո Իսրայելում սկսվող խուճապի ու սարսափի մթնոլորտում արդեն իսկ ինքնադատապարտություններ են հնչում Իսրայելի եւ պաղեստինյան ինքնավար տարածքների սահմանազատման ծրագրերի առնչությամբ: «Համասը» փորձում է մեզ պարտադրել իր մտավարությունն ու փիլիսոփայությունը, անհանդուրժող, հիստերիկ եւ ագրեսիվ քաղաքականությունը: Դա կարծես թե արդեն հաջողվում է նրան», այս առթիվ գրում է մերձավորարեւելյան խնդրի մասնագետ, «Դեղին քամի» գրքի հեղինակ Դավիթ Գրոսմանը:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ԷՔՍՊՐԵՍ

Եվրոպան պատրաստվում է այլընտրական ծառայության

Այս տարվա աշնանից 2500 երիտասարդ եվրոպացիներ կկարողանան կամավորական ծառայություն իրականացնել Եվրամիությունում կամ երրորդ աշխարհի երկրներում, ծառայելով ոչ կառավարական որեւէ կազմակերպության հովանու ներքո: Այս փորձնական նախագիծը առաջիկա 6 տարում պետք է ընդհանուր տարածում գտնի՝ տարեկան առնչվի 18-25 տարեկան 200 հազար տղաների եւ աղջիկների: Դա իրականություն կդառնա, երբ, իհարկե, Եվրախորհրդարանը եւ նախարարների խորհուրդը հավանություն տան նախագծին: Եվրամիությունը կֆինանսավորի գործողությունների արժեքի 50 տոկոսը: Բրյուսելում եվրախորհրդի հետազոտությունների, կրթության եւ վերապատրաստման կոմիսար Էդիթ Կրեսոնը նշում է, որ եվրոպացիների այլընտրական ծառայության գաղափարը որեւէ ձեւով կապված չէ Ֆրանսիայում իրականացվող զինվորական ծառայության բարեփոխմանը:

Սերբիայի գերագույն դատարանը որոշեց փակել «Սորոս» հիմնադրամը

Վարչական պատրվակով Սերբիայի գերագույն դատարանը որոշել է փակել Հարավսլավիայի «Սորոս» հիմնադրամը: Նախագահ Միլոշեւիչը չի կարողանում հանդուրժել այն մտքին, որ ամերիկացի ֆինանսիստն օգնում է ոչ միայն Բոսնիային, այլեւ Սերբիայի անկախ լրատվական միջոցներին: Երբ Սերբիան չհրաժարվի այս դիրքորոշումից, կզրկվի երեխաների, բնակավայրերի եւ գաղթականների օգնության համար նախատեսված 15 միլիոն դոլլարանոց ծրագրից:

digitised by A.R.A.R.@

Օննո Թունցը, առանց չափազանցնելու, թուրքական էստրադային երաժշտության առաջին հնչյունն էր: Իսկ առաջին հինգի մեջ՝կ երեքը դարձյալ հայեր են. Օննո Թունց, Կարո Մաֆյան եւ Նորայր Դեմիրճյան: Այս մարդն ամենամեծամասնաբար քարերգիչ երգչուհիներ համախ Օննո նշանավոր դպրոցում: Նախարարը հայտնեց, թե «որոշված է Թունցի հիշատակին հետայսու ազգային ստեղծագործական մրցույթ կազմակերպել, որի առաջին երեք տեղ գրավողներին մրցանակները լինեն համապատասխանաբար 200 մլն (4000 դոլլար), 100 մլն (2000 դ.) եւ 75 մլն (1500 դ.) թուրքական լիրա արժողությամբ

Իր ազգային ու կրոնական պատկանելությունը հաստատեն ամեն ոչինչ չթաքցնելով հանդերձ ամբողջ Թուրքիայում իր հանդեպ համակրանք, սեր ու հարգանք «դարձավ» Օննո Թունցի նման մարդը հայի օժտվածության հարազատության անկուր ցույց ավելի է ընդունակ, քան Ֆրանսիայում, եվրոպա-

Մի աստղ էլ՝ Օննո Թունջ, հանգավ

Իսկ հայկական մամուլը լռություն է պահում

Թուրքական երաժշտության զարգացման գործում ակնհայտ մասնակցություն ունեցած հայ արվեստագետներից Օննո Թունցի հուղարկավորությունը երեւույթ դարձավ: Թուրքիայով մեկ օրեր շարունակ տեղեկատվական միջոցների ամենակարեւոր լուրն էր Թունցի մահը: Հայկական մամուլը գրեթե լռելյայն (չհաշված «Ազգի» ժամանակին հաղորդումը) ընդունեց այն, ինչը մեզ ստիպեց ներկայացնել Օննո Թունցին, նաեւ մշտահրգիլ այլ խնդիրների անդրադառնալ:

յի հուժկու ծերունով են միջազգային բեմեր հասել: Քրիստոնյա հայի հուղարկավորությունը բացառիկ երեւույթ դարձավ Թուրքիայում. նույնիսկ բնիկ թուրք արվեստագետների համար նման հուղարկավորություն գրեթե չի լինում: Թուրքիայում անխտիր բոլոր ռադիոկայանները, հեռուստատեսությունը, թերթերն իրենց առաջին լուր խորագրեցին Օննոյի մահը: Հոկա ռեպորտաժներ էին արվում նրա մասին, մամուլը բազմաթիվ լուսանկարներով էջեր էր տրամադրում: Հանրապետության նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը, վարչապետուհի Թանսու Չիլլերը, նախկին վարչապետ Յըլմազը, մշակույթի նախարար Ֆիկրի Սաղլարը այս առիթով հատուկ ցավակցական գավակցություններ էին հղում: Տասնյակ թուրք եւ հայ երեւելիներ հոկա ծաղկեպսակներ էին ուղարկում: Մշակույթի նախարարի գլխավորությամբ արվեստի եւ մշակույթի մեծամեծները հուղարկավորության նախօրյակին Թուրքիայի չորս ծագերից Ստամբուլ էին հասնում անձամբ մասնակցելու Թունցի հիշատակին կազմակերպված հարգանքի արարողությանը, որը տեղի էր ունենում Աթաթուրքի մշակութային կենտրոն անունով

դարգևներ»: Ստամբուլի Սուրբ Երրորդություն եկեղեցու բոլոր աթոռները ու նստարանները դուրս էին հանվել, դասուհաններից նեղս հասնել լայն աստիճաններ էին ստեղծվել, բայց էլի Օնոյի երկրպագուներից շատերը չկարողացան տեղավորվել Ստամբուլի ամենախոշոր հայկական եկեղեցում: Ստամբուլի նշանավոր Բեյօղլու (նախկին Բերա) թաղամասի խաղախաղեր բազմաթիվ թուրք աստղերի կողքին հայկական եկեղեցում աղոթում էր Թունցի հոգու փրկության համար: Այդ դեպքը նույնիսկ դասծառ դարձավ բանը խոսակցությունների, թուրքական հանրային կարծիքը միանշանակ վերաբերմունք չունեցավ: Իսկ «Հյուրիեթում» գնահատվեց որպես «բնական եւ արժանի վերաբերմունք, որը վերջին 15 տարոց ի վեր առաջին անգամ էր արժանացրվում Թուրքիայի խաղախական շրջանակների կողմից»:

Երբ նույնիսկ այս բոլորը կեղծավոր ուղեկ ինչ-որ բացարձակ ճիշտ չէ, այնուամենայնիվ անընդունելի է սփյուռքահայ մամուլի, երբ չեմ սխալվում, նման հայաստանյան թերթերի, լրատվական մյուս միջոցների լռությունը, կամ չորացամամ մի քանի տողով հաղորդումը:

կան երկրներում եւ ԱՄՆ-ում բնակվող այն «հայ արվեստագետները», որոնք իրենց ազգային ու կրոնական պատկանելությունը թաքցնելով հեռու են սակայն հայի նկարագրից: Խոսքը «ռաբիս» կոչված իբր «հայ երգի» կարկառուն դեմքերի մասին է, որոնց երգերով, նրանց մասին լուրերով լցված են սփյուռքահայ ռադիոները, հեռուստաեկրանները, թերթերը: Ավելի հիշարժան են դառնալու այն Օննո Թունցները, որոնք բացեիբաց թուրքական երաժշտության համար են աշխատում, զոնե թուրք երաժշտությունը հարստացնող հայ արվեստագետների շարքն են դասվում, քան «հայկական» երաժշտության անվան տակ թուրքական եւ արաբական մեղեդիները հայերեն բառերով համեմելով «հայ երգի» խառնաշփություններ են անում:

Օննո Թունցի, Կարո Մաֆյանի, Նորայր Դեմիրճյանի նման Թուրքիայում ապրող ծագումով հայ աստղերին ինչո՞ւ չեն տրամադրվում սփյուռքահայ ռադիոյի, հեռուստաեկրանի կայանները, սփյուռքահայ գրական մամուլի էջերը: Անոնք հաճախ հարկադրաբար փոխված ծագումով հայ աստղերին դրեք տեր կանգնենք:

ՐԱՖՖԻ ՀԵՐՄՈՆ ԱՐԱՔՍ

ՖՐԱՆՍԻԱ

Հունիսի 7-9-ը Նիսում կանցկացվի սփյուռքի դպրոցների կոնգրես

Ֆրանսիայի Նիս քաղաքի Պարսամյան դպրոցական համալիրում հունիսի 7-9-ը կանցկացվի սփյուռքի հայկական դպրոցների առաջին միջազգային կոնգրեսը: Կմասնակցեն Եվրոպայի, Հյուսիսային եւ Հարավային Ամերիկայի, Միջին Արեւելքի հայկական դպրոցների ներկայացուցիչներ: Նմանապես ներկա կլինի Ֆրանսիայում Հայաստանի նոր դեսպանը՝ Վիգեն Չիտեչյանը: Անցյալ տարվա նոյեմբերից կոնգրեսի աշխատանքը ծրագրելու նպատակով ստեղծվել է կազմկոմիտե: Կոնգրեսը կզբաղվի մասնավորապես ուսուցիչների վերապատրաստման, հայոց լեզվի դասագրքերի պատրաստման նպատակով մանկավարժական բարձրագույն դպրոցի ստեղծման, դպրոցական դասագրքերի բարելավման եւ դասավանդման ընդհանուր մեթոդների, ինչպես նաեւ ֆինանսական միջոցների որոնման հարցերով: Նախատեսված են հետագա փոխանակումներ, եւ արդեն իսկ աշխատանքային խմբեր են ստեղծված յուրաքանչյուր առաջարկության առանձին ուսումնասիրելու համար: Կազմված են Նիսի կենտրոնական քարտուղարությունը Շահե Հակոբյան-Քլաուզենի եւ Գրիգոր Այդերհանյանի գլխավորությամբ եւ օժանդակ քարտուղարություն Նյու Ջրսիում (ԱՄՆ)՝ Արթուն Համալյանի գլխավորությամբ: Ինչ վերաբերում է կոնգրեսի կազմակերպման ծախսերին (նախատեսվում է շուրջ 200 հազար ֆրանկանոց բյուջե), կոմիտեն հույս ունի ֆինանսավորումն իրականացնել կիսով չափ երջանային խորհրդի ջանքերով, մասամբ էլ՝ մասնավոր նվիրատվությունների միջոցով:

«ՖՐԱՆՍ-ԱՐՄԵՆԻ»

Վախճանվեց բարերար Սաքենիկ Նազարյանը

Փետրվարի 4-ին Իգլվուդ Քլիֆսում (Նյու Ջրսի) 99 տարեկանում վախճանվել է տիկին Սաքենիկ Նազարյանը, որը վաղ երիտասարդական տարիներին վերապրելով եղեռնի ողբերգությունը, սկզբում տեղափոխվել է Դամասկոս (Սիրիա), ապա Բեյրութ եւ վերջնականապես հաստատվել Միացյալ Նահանգներում: Սաքենիկը դուստրն էր բնիկ ատաբկիրցի Տոպալ Եկավյանի եւ կինը Լեւոն Նազարյանի, որի հետ լայն հասարակական եւ բարեգործական գործունեություն է ծավալել ՀԲԸՄ-ի միջոցով հայկական դպրոցներ, եկեղեցիներ եւ մշակութային կենտրոններ բաց անելով: Ի նշան գնահատանքի եւ ծննդյան 95-ամյակի առթիվ տիկին Սաքենիկ Նազարյանը Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի կողմից արժանացել էր Սուրբ Ներսես Շնորհալի մեդալի, հաղորդում է «Արմինյըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթն իր մարտի 9-ի համարում:

Հ. Ծ.

«Իզվեստիան» 80 տարեկան

Ռուսաստանյան «Իզվեստիա» թերթն օրերս բեւակոխեց իր ծննդյան 80-րդ տարին: 1917 թ. մարտի 13-ին (հին տոմարով՝ փետրվարի 28-ին) Սանկտ Պետերբուրգում Փետրվարյան բուրժուական հեղափոխության հաջորդ օրը, լույս տեսավ «Բանվոր պատգամավորների պետրոգրադյան խորհրդի տեղեկագրի (ռուս.՝ «Իզվեստիա») անունը կրող թերթի առաջին համարը:

Այժմ առանց այլեւայլության կարելի է փաստագրել, որ այն ժամանակվա թերթը եսէռա-մենշեւիկյան էր՝ մինչեւ նույն տարվա հոկտեմբեր ամիսը, երբ ամենուր իշխանությունն անցավ բոլշեւիկների ձեռքը: Հասկանալի է, որ լիարժեք թերթը ժամանակի հայելին է: Եւ հիրավի XX դ. Ռուսաստանի պատմությունն այսօր անհնարին է շարադրել, չթերթելով «Իզվեստիան»: Թերթն առաջնորդել են այնպիսի ականավոր գործիչներ, ինչպիսիք են Յու. Ստեկլովը, Ի. Սկվորցով-Ստեպանովը, Ն. Բուխարինը, Ա. Աջուբեյը... «Իզվեստիան» ապրել է եւ վերելքի տարիներ (այն ժամանակվա թերթի տպաքանակը հասնում էր 11 մլն օրինակի) եւ անկումի շրջաններ:

«Ազգ» թերթը այդ առթիվ շնորհավորում է «Իզվեստիայի» ողջ աշխատակազմին եւ մաղթում նորանոր ձեռքբերումներ ռուսաստանյան ժողովրդավարության՝ թվում է, արդեն, անհնահանջ ու անկասելի, սակայն, խախուտ ճանապարհին:

Ս. Մ.

ՏԱՐԱԾՔ

Վախճանվեց Օդիսեուս Էլիտիսը

ԱԹԵՆՔ, 19 ՄԱՐՏ, ՏԱՍՍ: Աթենքում, 84 տարեկան հասակում վախճանվեց հույն ամենահայտնի բանաստեղծը՝ Օդիսեուս Էլիտիսը, սրտի կաթվածի հետեւանքով: Նա արժանացել էր Նոբելյան գրական մրցանակի:

Դոմինգոն Վաշինգտոնի օպերայի ղեկավար

Պլասիդո Դոմինգոն նշանակվեց Վաշինգտոնի օպերայի գեղարվեստական ղեկավար: Այդ կապակցությամբ Քենեդիի կենտրոնում տեղի ունեցավ «գալա-համերգ» եւ ճաշկերույթ: Համերգին մասնակցել են երգիչներ Սեմուել Ռեմեյը, Դենիս Գրեյվզը, Նաքալի Դեսսեյը եւ դաշնակահար Կասյա ու Մարիել Լաբեկները: Դոմինգոյի նշանակման որոշումը կայացվել էր դեռ 94 թվականին:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

«Մերկ ճշմարտություն էկոլոգիայի մասին»

«Թայմ» ամսագիրն այսպես է վերնագրել 39-ամյա Դանդաց Քրիստանցիոյի ցուցահանդեսի մասին լուրը: Քրիստանցիոն մերկ մարդիկ պատկերող 1000 արձան է տեղադրել Հյուսիսային Ձակարտայի ծովափի վարակված ջրերում: Թամբուկի ու մանրաթելի աղակուց կերտված ֆիգուրները, որոնք բաց երկնքի տակ ցուցադրված կմնան մինչեւ մայիսի 31-ը, հովանավորողների վրա 130 հազար դոլար են նստել: Ցուցադրանքի բացման օրը, որի խորագիրն է «1001 երկրաբնակ մարդ», ինդոնեզիացի արվեստագետը դիրք ընդունեց նրանց կողքին:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Կինոաստղերը եւս օգնում են ԱՄՆ-ի նախագահության թեկնածուներին

Ընտրարշավների ժամանակաշրջանում կինոմրցանակի Մեթյան Հոլիվուդը հայտնվում է նախագահական թեկնածուների ուշադրության կենտրոնում: Դա պատահական չէ, քանի որ կինոաշխարհը խոշոր նվիրատուներ ունի եւ ամերիկյան ընտրարշավն ֆինանսավորում է նախագահական ընտրարշավի մասնակիցներին: Սթիվեն Սփիլբերգի եւ իր երկու գործընկերների նոր կինոստուդիայի խորհրդատու էլենի Սփենն ասում է, թե դեմոկրատներն ու հանրապետականները «ձեռքեր պարզած» գալիս են ամեն օր: Սփիլբերգն ու նրա գործընկերները անցած ընտրություններում ավելի 100 հազարական դոլարի չեկեր էին տվել դեմոկրատական կուսակցությանը: 1992-ին նախագահական ընտրարշավի ֆինանսավորման գծով

Կլինթ Իսթվուդը եւ Առնոլդ Շվարցենեգերը

պրոդյուսերներն ու կինոաստղերն երկրորդ տեղն էին զբաղեցրել Ուոլ Սթրիթի ֆինանսիստներից հետո: ԱՄՆ-ում ծայրահեղ պահպանողականների խոսնակ ագռավոր Դեյվիդ Գեֆֆեն ընտրարշավի ընթացքում մոտ 120 հազար դոլար է տրամադր...

ռուսներին: Բացի դրանից, այս տարվա առաջին կազմակերպված ճաշկերույթի շնորհիվ նա երկու միլիոն դոլար հավաքեց Քլինթոնին օժանդակելու համար: «Ջուրասի զանգի» ֆիլմի դերակատար Թոմ Հենքսը վերջերս 1000 անձի համար կազմակերպեց 1000 դոլլարանոց մուտքավճարով ճաշկերույթ, որից հետո Բիլ Քլինթոնին հանձնեց 1 մլն դոլար:

Մինչեւ վերջերս Հոլիվուդի կինոաստղերը հասկացվածներ էին արել գլխավորապես դեմոկրատների օգտին: Սակայն Առնոլդ Շվարցենեգերը, Բրյուս Ուիլիս եւ Բոբին Բռուտերը, որոնք երեւն էլ հանրապետականներ են, օրերս աուրեցին իրենց նպաստը ... հանրապետական կուսակցության ... թեկնածուներին:

«ՊՈՏՍ»

FOREIGN SERVICE NATIONAL EMPLOYMENT OPPORTUNITY

Position Title: Program Development Assistant/Finance & Priv. Enterprise (PA/FRE)

Agency: USAID/Caucasus, Yerevan, 10 Aigedzor Street.

Applications Due By: March 27, 1996

Scope of Work

USAID/Caucasus, Yerevan seeks qualified candidates for the position of Program Development Assistant/Finance and Private Enterprise. The initial contract will be for one year and may be renewed subject to performance and availability of funding. The PA/FPE is the Mission's financial institutions and private enterprise advisor and is responsible for the implementation and monitoring of financial institutions and private enterprise development activities funded by USAID in Armenia. Some of these are stand-alone projects, but a large number of finance and private enterprise development activities are included in the Mission's humanitarian assistance programs. Also, the PA/FRE is responsible for contributing to the Missions S. O. Teams whenever finance and private enterprise development is needed. A significant part of the PA/FRE's job is to establish rapport with other NGOs and international donor projects in Armenia involved with financial institutions and private sector programs to organize and manage a current data base and to provide analyses of needs and donor assistance activities on short notice. Specific responsibilities include: Monitors the financial sector and private enterprise development activities and trends for Armenia; performs the primary technical and financial review of proposals received by USAID/C for Armenia that include financial institutions and private enterprise development activities; and, assists in the preparation of annual country-level program budgets for USAID/C programs and projects which involve financial and private enterprise development assistance.

Qualifications

Candidates must possess the equivalent of a university degree in business management, applied economics or banking and finance. A graduate degree in business administration and practical experience in the private sector are highly preferred. Recent experience working for a development agency or organization in Armenia is preferred. Candidates must possess Level III English (advanced), fluency in Russian and Armenian language speaking, writing and translating, and computer proficiency. Candidates should have strong leadership and management skills to be able to work efficiently with a minimum of specific supervision. Travel to the field and work in excess of 40 hours per week is required frequently. Salary will be based on the position's requirements, candidate's qualifications and employment history. An oral interview and written test of English, Armenian and Russian language skills will be given to candidates with exceptional qualifications.

Application Procedure

... form at the USAID Office. Submit a completed application ... detailed resume to Ms. Nara Sarkisian, EXO Secretary, USAI... above.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

Մարզական նոր թերթ՝ «Ֆուտբոլ պլյուս»

Հայաստանի մարզական մամուլի ընտանիքը համալրվեց եւս մեկով: Այսօր լույս տեսավ «Ֆուտբոլ պլյուս» շաբաթաթերթի անդրանիկ համարը, մասնագիտացված մի թերթ, որի գլխավոր նպատակը ոչ միայն ֆուտբոլի պրոպագանդումն է, այլեւ սպորտի լուսաբանումն ընդհանրապես: Գեղեցիկ եւ ճաշակով ձեւավորված, գունավոր ու պատկերազարդ այդ հանդեսում զետեղված են բազմաբնույթ մարզական նյութեր: 8 էջանոց թերթում մեծ տեղ է հատկացված ֆուտբոլի հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնությանը, շախմատի Երեւանյան համաշխարհային օլիմպիադային, թեթեւ ատլետիկային եւ ընդհանրապես Հայաստանի ու միջազգային մարզական կյանքին: Կան ուշագրավ հարցազրույցներ, մեկնաբանություններ, վիճակագրական տվյալներ, բազմաթիվ աղյուսակներ, խաղացանկեր ու նաեւ հումոր, խաչբառ եւ այլն: Մարզական լրատվության պրոֆեսիոնալիզմն ապահովված է ամենաբարձր մակարդակով եւ կարող է բավարարել ամենաբծախնդիր մարզասերների պահանջները, քանզի նրա խմբագրական ու տեխնիկական կազմը բազմափորձ է: Թերթի գլխավոր խմբագիրն է մարզական անվանի մեկնաբան եւ լրագրող Սուրեն Բաղդասարյանը, որի հրապարակումները միշտ էլ հետաքրքրական են: Չենք կասկածում, որ «Ֆուտբոլ պլյուսը» լայն ընդունելություն կգտնի ընթերցողների մոտ: Մարզական նման թերթի անհրաժեշտությունն այսօր խիստ կարեւոր է: Չէ՞ որ այս տարի Երեւանում տեղի է ունենալու շախմատի համաշխարհային օլիմպիադան: Շտապեցեք «Հայմամուլի» կրպակներում ձեռք բերել թերթի առաջին համարը եւ չեք զղջա:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Սերն օգնում է ամեն ինչ հաղթահարել

«Սերն է, որ օգնեց ինձ հաղթահարել դժվարությունները», Ավստրալիայի New Idea ամսագրում հայտարարեց լողորդուհի Սամանթա Ռիլեյը: Ամսագրի առաջին էջում զետեղված էր Սամանթա Ռիլեյի եւ նորվեգացի աշխարհահռչակ դահուկորդ Լիլեհամերի օլիմպիական խաղերի եռակի չեմպիոն Յոհան Օլաֆ Կոսսի նկարը: Նրանք մեկ տարի առաջ «ընկել էին իրար գիրկը», երբ Օլաֆ Կոսսը իբրեւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի դեսպան շրջում էր երկրե-երկիր: Ավստրալիայում Կոսսը հանդիպեց այս երկրի աստղ-լողորդուհի Սամանթա Ռիլեյին, որը օլիմպիական չեմպիոնին ուղեկցում էր շրջագայության ժամանակ: Սամանթա Ռիլեյը եւ Յոհան Օլաֆ Կոսսը մտերմացան եւ սիրային պատմություն սկսվեց նրանց միջեւ: Այս տարվա հունվարին Սամանթան դեռ երազում էր Ատլանտա մեկնել եւ նվաճել առնվազն երկու ոսկե մեդալ, երբ հանկարծ ծագեց արգելված դեղորայք օգտագործելու խնդիրը: Սամանթային երկու տարվա որակազրկում էր սպառնում: Սամանթան, օգտագործելով լրատվության բոլոր միջոցները, իր ապագան կարողացավ փրկել: Նա հեռուստատեսությամբ ու մամուլում անընդհատ հանդես էր գալիս, հանցանքի համար զղջալով, երբ պետք էր լինում, արցունք էր թափում: Եւ նա հասավ իր նպատակին, ոչ մի պատժի չենթարկվեց: Այս խնդիրներից մի քանի օր անց Սամանթա Ռիլեյը մասնակցելով միջազգային մի մրցաշարի՝ աշխարհում տարվա լավագույն արդյունքը ցույց տվեց: Զարմացած

լրագրողների եւ մասնագետների այն հարցին, թե ինչպե՞ս կարելի է հոգեկան ծանր վիճակում նման արդյունք ցույց տալ, Սամանթան պատասխանեց. «Յոհանի սերն ինձ օգնեց: Երբ նա լսեց արգելված դեղորայքի հետ կապված լուրը, անմիջապես հայտնվեց իմ կողքին: Վեց շաբաթ ինձ հետ լինելու համար նա գրեթե երեք անգամ պտտվեց մոլորակի շուրջը եւ կտրեց-անցավ 120 հազար կմ: Այդ այն դեպքում, երբ նա վախենում է օդանավից: Նորվեգիայում Յոհանն ինձ զանգահարում էր օրական երկու անգամ»: Բայց այս գեղեցիկ իշխանը՝ Օլաֆ Կոսսը միայն իր սիրած աղջկան չզանգահարեց: Նա մի քանի հեռախոսազրույցներ ունեցավ նաեւ ՄՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչի հետ: Լուրեր են պտտվում, որ ՄՕԿ-ը ճնշում է գործադրել լողի միջազգային ֆեդերացիայի (FINA) վրա, որպեսզի Սամանթա Ռիլեյի հանդեպ պատիժը մեղմ լինի: Միանգամայն ճիշտ է, որ սերը ամեն ինչ կարող է հաղթահարել: Այժմ Կոսսը եւ Ռիլեյը սպասելով Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին, մի քանի օր է, ինչ հանգստի են մեկնել Հավայան կղզիներ: Վ. Մ.

ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

Անգլիան նախապատրաստվում է Եվրոպայի առաջնությանը

Մինչեւ Եվրոպայի ֆուտբոլի առաջնության եզրափակիչ խաղերի սկսվելը դեռեւս շատ ժամանակ կա, սակայն բրիտանական անվտանգության ուժերն արդեն ծավալել են ֆուտբոլասերներին հյուրընկալելու աշխատանքները: Նրանց գլխավոր մտահոգությունը մարզադաշտերում եւ դրանցից դուրս ծեծկռտուքները կանխելն է, հաղորդում է «Իզվեստիա» թերթը: Որոշվել է անգլիական պայքար մղել խուլիգանների դեմ նրանց համարելով գրեթե դասակարգային թշնամիներ: Նրա մեծության կառավարությունը մտադիր է աշխարհին ցույց տալ, թե ինչպես է պետք կռվարարներին կարգի հրավիրել: Դրա համար մրցաշարի յոթ քաղաքներում ստեղծվելու են դատարաններ եւ նախնական կալանքի կետեր: Ոստիկանները հյուրերին բացատրելու են, որ տեղական օրենքի համաձայն, հարբած վիճակում մարզադաշտ մտնելը համարվում է օրինախախտում:

Սկոտլանդ Յարդը պայմանավորվածություն է ձեռք բերել մասնակից երկրների ոստիկանական ծառայությունների հետ, որպեսզի նրանք փոխանցեն անուղղելի կռվարարների լուսանկարները ու անունները: Եթե ներգաղթի ծառայությունների աչքից կարողանան չվրիպեն, ապա նրանց կարտաքսեն երկրից: Հարբեցողները, սակայն, միակ չարիքը չեն, որ սպառնում են առաջնությանը: Այստեղ անհանգստացած են Իռլանդիայի խռովարարների հավանական ձեռնարկումներից եւ նեոնացիստական խմբերից: «Սանդի թելեգրաֆը» նշում է, թե միջազգային ֆուտբոլային խոշոր մրցումները հաճախ օգտագործվել են ծայրահեղ աջերի կողմից նոր կողմնակիցներ հավաքագրելու համար: Ազգայնամոլական հակամարտերը գերմանական նեոնացիստներին չեն խանգարել շփումներ հյուսել «Գլուխների որսորդներ» ու «Արյուն եւ պատիվ» հրոսակների անգլիացի համախոհների հետ, եզրափակում է «Իզվեստիան»:
Մ. Մ.

Իռլանդական ծագումով աֆրիկացի ֆուտբոլիստը

Իռլանդիայի հավաքականի մարզիչ Միք Մակկարթին Դյուսելդորֆի «Ֆորտունայի» հետ գավաթի կիսաեզրափակչի հանդիպման կապակցությամբ վերջերս մեկնել էր Գերմանիա՝ «տեսնելու» «Կառլսռուե» թիմի հարավ-աֆրիկյան հարձակվող Շին Դանդիին: «Նրա ապուպապերն իռլանդացիներ են եղել», բացատրում է Մակկարթին, ուստի եւ հավանական է, որ նրա վրա ընկնի Իռլանդիայի ընտրությունը: Դանդին, իրոք, հրաժարվել էր Հարավային Աֆրիկայի դրոշի ներքո մասնակցել Աֆրիկայի ազգերի գավաթի խաղարկությանը, եւ այս պահին սրբորեն կատարում է իր պարտականությունները... Մ. Մ.

Մեխիկայի նոր գավաթակիրը

Մոնտերեյ քաղաքի «Ունիվերսիտարիոս դը Նուեւո Լեոն» թիմը եզրափակչում 1-0 հաշվով հաղթելով «Ատլասին», դարձավ Մեխիկայի գավաթակիր: Ֆուտբոլային այդ երկու թիմերի միջեւ առաջին հանդիպումն ավարտվել էր ոչ-ոքի՝ 1-1: Վերջին անգամ Մոնտերեյի թիմը Մեխիկայի գավաթակիր էր դարձել 1976-ին:

Անապատի դահուկորդը

Մարոկկոյի անապատային տարածքում, Մերզուգա Նադամի մոտակայքում գտնվող հյուրանոցում հանգրվանած եվրոպացի մի զբոսաշրջիկ իր հետ դահուկներ էր բերել: Նա, ըստ երեւույթին, Աֆրիկան շփոթել էր հին աշխարհամասի հետ, կարծելով, որ այստեղ էլ ձյունածածկ տարածքներ կգտնի դահուկներով սահելու համար: Զբոսաշրջիկը զգալով սխալը եւ ավելորդ բեռն իր հետ չվերցնելու համար, դահուկները մի կողմ դրեց: Նա երբ մեկնեց, դահուկները մնացին հյուրանոցում: Վերջինիս տերը, որը հեռուստատեսությամբ տեսել էր դահուկային մրցումները, մտածեց, որ նույնը կարող է անել նաեւ անապատի ավազների վրա: Մի քանի ամիս չարչարվելուց հետո հյուրանոցի հնարամիտ տերը սովորեց դահուկներով սահել ավազների վրա: Այսօր այս նորարարը իր ամեն մի զբոսաշրջիկի առաջարկում է ավազոտ բարձունքներից իջնել դահուկներով:

Այս նորարարությունը հյուրանոցի տիրոջ համար մեծ բիզնես է դարձել, քանի որ հետաքրքրասեր զբոսաշրջիկների թիվը կտրուկ բազմապատկվել է:

ՌԵԳԲԻ

14-րդ դարի պայքարը շարունակվում է մարզադաշտում

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Լոնդոն, Ֆրանսպրես

Հայտնի է, որ անգլիացիներն ու շոտլանդացիները երբեք իրար չեն սիրել: Շոտլանդացիները իրենց ատելությունն այսօր արտահայտում են մի երգով, որը կոչվում է «Շոտլանդիայի ծաղիկները»: Այս հին, բայց այսօր ավելի շիկացած պայքարը գագաթնակետին էր հասել Անգլիայի եւ Շոտլանդիայի ռեգբիի հավաքականների հանդիպման ժամանակ: Շոտլանդիայի BBC-ն վերջերս հաճախ է օգտագործում վերոհիշյալ պատերազմական օրհներգը, որ անգլիացիների մասին ասվում է. «Դեռ նրանք հիշում են»:

Հիշում են 1314 թ. Բաննոկբուռնի մարտը, երբ անգլիացիները հարձակվել էին Շոտլանդիայի վրա, որպեսզի գրավեն երկիրը, սակայն շոտլանդացի ազգային հերոս Ռոբերտ Բրուսը պարտության էր մատնել Անգլիայի էդվարդ թագավորին: Երգը գրվել է 1965-ին եւ առաջին անգամ հեռուստատեսությամբ եթեր է

սփռվել մեկ տարի անց: Իսկ 1974 թ. սկսեցին երգել ռեգբիի բոլոր խաղացողները: Շոտլանդացի ռեգբիստ Բիլլի Սթիլը, որը խաղում էր Ուելսում, իր շոտլանդացիների կամ նույնիսկ անգլիացիների կողքին այս երգը կատարում է աշխարհի շատ մարզադաշտերում: Երգի հեղինակ Ռոյ Վիլյամսոնի մահվան հաջորդ օրը՝ 1990 թ. մարտի 17-ին, երբ Շոտլանդիայի ռեգբիի հավաքականը պետք է խաղար Անգլիայի հավաքականի հետ, շոտլանդացիների ավագ Դեյվիդ Սոլեն որոշեց, որ այս երգը պետք է լինի Շոտլանդիայի ռեգբիի հավաքականի օրհներգը, որպեսզի շոտլանդացիները չկատարեն «Աստված թող փրկի թագուհուն» երգը, ինչպես որ անգլիացիներն են երգում: Շոտլանդիայի հավաքականն այդ տարի հաղթեց «Հինգ ազգերի մրցաշարում»: Մեկ ամիս առաջ վերոհիշյալ անվամբ հերթական մրցաշարում, երբ կրկին պետք է հանդիպեին Շոտլանդիայի եւ Անգլիայի հավաքականները, Շոտլանդիայի ավագ Ռոբ Վայնրայթը պահանջել էր, որ երգը խաղից առաջ մարզադաշտում կատարվի երգիչ Ռոննի Բրոունի կողմից, սակայն ռեգբիի ֆեդերացիան արգելեց դա, որպեսզի ազգերի միջեւ նոր բռնություն չհրահրվի:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բրազիլիան եւ Արգենտինան տիրեցին Ատլանտայի ուղեգրերին

Մար դել Պլատայում (Արգենտինա) տեղի ունեցած օլիմպիական խաղերի ֆուտբոլի որակավորման մրցումների խմբային մրցաշարերում գրավելով առաջին տեղը, Բրազիլիայի եւ Արգենտինայի հավաքականները Ատլանտայում հանդես գալու իրավունք ձեռք բերեցին:

Գոլֆի գնդակը՝ 8 հազար ֆունտ ստեռլինգ

150 տարի առաջ հավի փետուրներից պատրաստված գոլֆի գնդակը Անգլիայի Չեստեր քաղաքում վաճառվեց 8 հազար ֆունտ ստեռլինգով (12 հազար դոլար): Շոտլանդացի հավաքորդը, որը գնել էր գնդակը, իր խոստովանությամբ, այն ձեռք էր բերել միայն նրա համար, որ գնդակը շատ մաքուր վիճակում էր պահված:

Վոլեյբոլի ծնունդը

Վոլեյբոլի հիմնադիրը աշխարհում համարվում է ԱՄՆ-ի Մասաչուսեթս նահանգի «Յոլյոկ» համալսարանի նախկին պրոֆեսոր Ուիլյամ Մորգանը: Այդ մասսայական մարզաձեւի պաշտոնական ծննդյան թիվը համարվում է 1885-ը: Ուիլյամ Մորգանը ներշնչվել էր գերմանական ֆաուստբոլ խաղով: Նախ երկու թիմեր մեկը մյուսին նետում էին մի կաշվե գնդակ: Այնուհետեւ բասկետբոլի գնդակը 198 սմ բարձրություն ունեցող ցանցի վրայով մեկ կողմից մյուսն էր տեղափոխվում: Այս խաղի անունը Մորգանը դրեց Մինտոնետ: Մի քանի տարի անց, երբ խաղը սկսեց մասսայականություն ձեռք բերել համալսարաններում, Ալֆրեդ Հալստեդը այն անվանեց վոլեյբոլ:

digitised by A.R.A.R.@

Galeri ֆիրման առաջարկում է
MUZAFFER
Նոր արտադրության ՓՈՒՌ
Ձեր խոհանոցի կարգավորումով

K U M T E L

Յուրահանչյուր գնում ֆիրմայի նվերով

Վաճառքի մեծածախից պատվիրում է GALERI MUZAFFER-ին

ԹՈՒՐՔԻԱ, ԻՍՊԻՐ, ԿԱՐՍ ԿԱՐԱՔԱՐԵՐԻ ՓՈՂ. 9
Հեռ.՝ (0464) 217 13 62
217 28 92
Ֆաքս՝ (0464) 217 28 94

FOREIGN SERVICE NATIONAL EMPLOYMENT OPPORTUNITY

Position Title: Program Development Assistant/Economist (PA/ECON)

Agency: USAID/Caucasus, 10 Aigedzor Street, Yerevan

Applications Due By: March 27, 1996

Scope of Work

USAID/Caucasus, Yerevan seeks qualified candidates for the position of Program Development Assistant/Economist. The initial contract will be for one year and may be renewed subject to performance and availability of funding. The PA/ECON is the Mission's assistant economic advisor and is responsible for the monitoring and evaluation of macroeconomic performance, trends and various economic sectors and programs of interest to USAID in Armenia. Also, the PA/ECON is a member of the Mission's S. O. Core Team for Enterprise and Economic Restructuring. A significant part of the PA/ECON's job is to organize and manage an information system for Armenia's economy based on secondary data. The PA/ECON will assist the Mission to plan, implement and monitor USAID economic restructuring activities related to fiscal reform and economic policy, legal and regulatory reform. The PA/ECON will assist the Division coordinate economic restructuring activities with the international financial institutions (IFIs) and other major donors who provide technical assistance in these areas. Specific responsibilities include: performs economic analysis and identifies trends of major economic indicators of Armenia and the Trans-Caucasus region from secondary data as part of regular reports for USAID; monitors the economic performance of specific sectors of interest to USAID; monitors the economic restructuring activities of the Government, the IFIs and other donors to provide better coordination; provides quick analyses of economic policy, legal and regulatory activities or trends for the Division; performs the primary technical and financial review of proposals received by USAID/C for Armenia that include economic policies and commercial law and regulations; and, assists in the preparation of annual country level program budgets for USAID/C programs and projects which involve economic restructuring and commercial law.

Qualifications

Candidates must possess the equivalent of a university degree in economics, mathematics, business management, finance or law. A graduate degree in at least one or more of these subjects and practical experience in data collection, analysis and interpretation of economic data is highly preferred. Recent experience working for a development agency or Armenian organization involved in economic analysis is preferred. Candidates must possess Level III English (advanced), fluency in Russian and Armenian language speaking, writing and translating and computer proficiency. Candidates should have strong leadership and management skills to be able to work efficiently with a minimum of specific supervision. Travel to the field and work in excess of 40 hours per week is required frequently. Salary will be based on the position's requirements, candidates qualifications and employment history. An oral interview and written test of English, Armenian and Russian language skills will be given to candidates with exceptional qualifications.

Application Procedure

Obtain an application form at the USAID Office. Submit a completed application form and a detailed resume to Ms Nara Sarkisian, EXO Secretary, USAID/Caucasus.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանը, որպես սեփական երկրների համալսարանների մշակութային միջազգային միության հիմնադիր անդամ, կնքված պայմանագրերի համաձայն, Աթենքի, Թեսալոնիկի, Միլանի, Սարսելի, Վալենսիայի, Թեհրանի, Կիեւի եւ Թբիլիսիի համալսարանների, Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտի, Փարիզի «Արարատ» ակադեմիայի, Հայ-ռուսական համագործակցության եւ վերածննդի միության հետ 1996 թվականի հոկտեմբերին կազմակերպում է միջազգային գիտաժողով նվիրված սեփական երկրների պատմամշակութային կամրջի եւ Հայաստանում հիասքանչության ռեակցիայի 1700-ամյակին:

Գիտաժողովին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ մայիսի 30-ը պետք է ներկայացնեն զեկուցման թեզիսները (մեկ էջ) եւ անգլերեն ամփոփումը (կես էջ) տպագրելու համար նշելով անունը, ազգանունը, գիտական աստիճանը, կոչումը, աշխատանքի վայրը եւ հեռախոսը:

Երեւանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի հասցեն՝ Ալեք Մանուկյան 13, հեռ. 55-24-70, 55-67-90:

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՂԵԿԱՎԱՐՄԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՈՉՈՒՄՆԵՐ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը սկսում է 1996-1997 ուսումնական տարվա դիմորդների փաստաթղթերի ընդունումը: Ընդունելությունը կազմակերպվում է արդյունաբերական ճարտարագիտության, սեյսմիկ ճարտարագիտության, գործարար ղեկավարման եւ քաղաքագիտության մասնագիտությունների գծով:

Դիմորդները պետք է ունենան համապատասխան բնագավառի բարձրագույն կրթություն, տնտեսագիտության, ճարտարագիտության MBA ասպիրանտի համար, հաշվողական ճշգրտագիտության կամ մեխանիկա՝ սեյսմիկ ճարտարագիտության M.Eng աստիճանի համար, ճարտարագիտության, մաթեմատիկա, մեխանիկա՝ արդյունաբերական ճարտարագիտության M. Eng. աստիճանի համար, պատմության, իրավագիտության, լեզուների կամ հասարակական գիտությունների այլ բնագավառներ՝ քաղաքագիտության MA աստիճանի համար:

Անգլերեն լեզվի լավ իմացությունը պարտադիր է:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն

1. Դիպլոմի եւ ներդիրի բնագիր օրինակներ՝ իրենց պատճեններով:
2. Երեք բնութագիր նամակ:
3. Տեղում լրացնեն դիմում եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի ընդունման վերջին ժամկետը 1996 թ. ապրիլի 26-ն է:

Բոլոր դիմորդները 1996 թ. մայիսի 3-ին կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացության աստիճանը գնահատող քննություն (բացառությամբ այն դիմորդների, որոնք վերջերս ստացել են TOEFL քննության 550 եւ ավել միավորներ): Առաջին փուլով անցած այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը, կմասնակցեն 1996 թ. մայիսին ՀԱՀ-ում սկսվող անգլերեն լեզվի առաջացված դասընթացին: Անգլերեն լեզվի առաջացված դասընթացի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 180 դոլարին համարժեք գումար:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին գնահատականի, նախապատրաստական փուլում դիմորդների ցուցաբերած առաջադիմության եւ տվյալ ծրագրի համար անհրաժեշտ բնագավառի քննական արդյունքների հիման վրա (GMAT կամ GRE): Ուսման տեւողությունը հիմնական ծրագրի համար երկու տարի է: Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու մասին պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի Ընդունելության գրասենյակ: Հասցե՝ Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ, հեռախոս՝ 2710-85:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռային կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

ԱՅԱՔՍ

Ֆիրման առաջին 1-ից կազմակերպում է տուրիստական ուղեւորություն

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

Հանգիստ, հյուրանոցային հարմարություններով

ԿԱՀԻՐԵ - 3 գիշեր, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ - 4 գիշեր — 650 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով

ՊՈՐՏ ՍԱԻԴ - 3 գիշեր, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ - 4 գիշեր — 665 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով

Ապրիլի երկրորդ կեսից կազմակերպում է կանոնավոր չվերթ ԱԼԵՊՊՈ

A STYLE

ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43Ա, 531573, 524564

ՉԳՈՒՇԱՑԵՔ
դիֆթերիայի վարակ կա

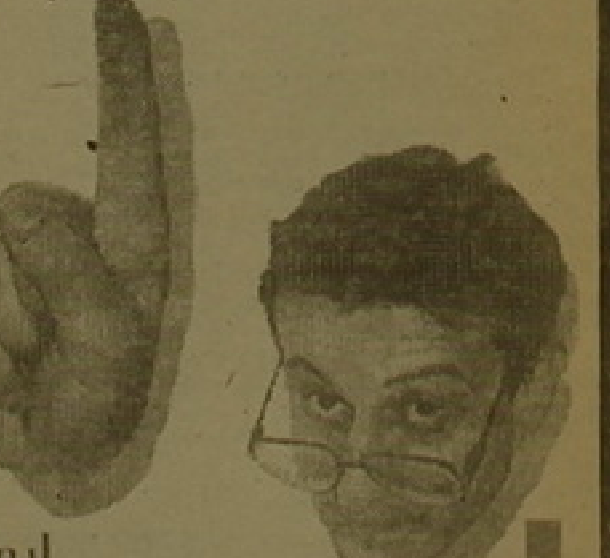

Այդ վարակից միակ և ապահով պաշտպանության միջոցը
ՊԱՏՎԱՍՏՈՒՄՆ Է

Համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանի՝
հանրապետությունում ողջ բնակչությանը
(բոլոր փարիքային խմբերին)
առաջարկվում է պատվաստվել դիֆթերիայի դեմ:

Դիմեք Ձեր տեղամասային պոլիկլինիկաներին,

որոնք USAID կազմակերպության աջակցությամբ, ապահովված են պատվաստանյութով և միանվագ սրսկիչներով:

Ի՞նչու պատվաստվել վաղը, եթե կարելի է այսօր:

Մանրամասն տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»

«Կարբերտվաք» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց ... Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 19. 03. 1996 Գինը՝ 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@